

Walter Trobisch

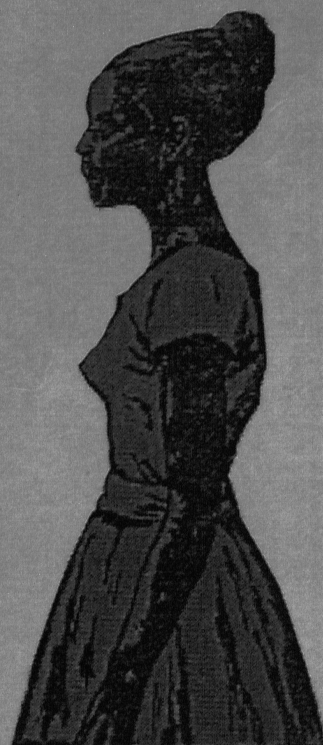
Mwen Renmen

Yon

Jenn Gason

Yon korespondans
konfidansyèl

Twazyèm Parèt

HO
10
.T7215
2001

MWEN RENMEN YON

JENN GASON

WOMAN CARRIÉ PAULTRE (1924-1999)

Ti Jak (1965)

Lerison (1966)

Amarant (1967-1968)

Kote Wout la ye? (1968)

Mànwela (1969-1971)

Tonton Liben (1975-1976)

Wòch nan Solèy (1981-1982)

Si m te konnen (1982-1983)

Se konnen ki fè (1984-1985)

Depi nan Ginen (1985-1987)

Nikola (1987-1988)

Lavalas pa ka pote l ale (1989-1990)

Andeyò Lakay te pi bon (1990-1991)

Zèt Lakay Granpapa l (1991-1992)

Kazal (1996)

TRADIKSYON CARRIÉ PAULTRE

Léon Tolstoï, *Kote ki gen Lanmou*

Walter Trobisch, *Mwen te Renmen yon Fi*

Walter Trobisch, *Mwen Renmen yon Jenn Gason*

John Bunyan, *Traka yon Kretyen pandan Vwayaj li*

Walter Trobisch

**MWEN RENMEN YON
JENN GASON**

Yon Korespondans Konfidansyèl

Tradiksyon:
Carrié Paultre

Revizyon Tèks:
Bryant C. Freeman
(“Tonton Liben”)
Jim D. Ross

**Enstiti Etid Ayisyen
Inivèsite Kannzas**

**La Presse Evangélique
Port-au-Prince**

2001

**Copyright © 2001
by Carrié Paultre**

Desen yo sòti nan legliz kretyen afriken

**Mount Oread Bookshop
University of Kansas
Lawrence, Kansas 66045
(Tel.: 785-864-4431)**

**La Presse Evangélique
(Boîte Postale 458)
27, boulevard Harry Truman
Port-au-Prince
(Tel.: 222-4045)**

SA KI NAN LIV LA

Paj:

Avangou	7
Waltè Twobich	7
Prefas	8
Pèsonaj	8
Sesil ekri Waltè T.	2 jiyè 9
Waltè T. ekri Sesil	10 jiyè 9
Sesil ekri Waltè T.	20 jiyè 12
Sesil ekri Franswa	19 jiyè 13
Ingrid ekri Sesil	22 jiyè 15
Franswa ekri Waltè T.	27 jiyè 16
Waltè T. ekri Franswa	3 out 17
Franswa ekri Waltè T.	14 out 20
Waltè T. ekri Franswa	20 out 23
Waltè T. ekri Sesil	20 out 25
Waltè T. ekri pastè Amòs	29 out 26
Franswa ekri Waltè T.	16 septanm 28
Sesil ekri Franswa	16 septanm 31
Franswa ekri Sesil	18 septanm 31
Waltè T. ekri Franswa	19 septanm 32
Pastè Amòs ekri Waltè T.	20 septanm 34
Sesil ekri Franswa	22 septanm 35
Franswa ekri Waltè T.	24 septanm 36
Waltè T. ekri Franswa	27 septanm 37
Waltè T. ekri pastè Amòs	28 septanm 38
Franswa ekri Waltè T.	17 oktòb 41
Waltè T. ekri Franswa	18 oktòb 43
Pastè Amòs ekri Waltè T.	23 oktòb 46
Waltè T. ekri Sesil	26 oktòb 49
Sesil ekri Waltè ak Ingrid	1 novanm 51
Franswa ekri Waltè T.	7 novanm 52
Waltè T. ekri Franswa	11 novanm 55
Sesil ekri Ingrid	12 novanm 58
Mesye Anri ekri Sesil	9 novanm 60
Ingrid ekri Sesil	18 novanm 60
Ingrid ekri Franswa	19 novanm 63

Sesil ekri Ingrid	30 novanm	65
Mesye Anri ekri Sesil	19 novanm	65
Sesil ekri Ingrid	15 desanm	66
Franswa ak Sesil ekri		
Waltè T. ak Ingrid	21 desanm	68
Dènye lèt Waltè T. ekri		
moun yo ki li liv la	70

AVANGOU

Pou yon moun konprann liv sa a, se pou l te li premye pati a. Yo rele l *Mwen te Renmen yon Fi*. Nou kapab jwenn li pou achte nan tout kote ki vann liv kretyen. Toude liv sa yo rakonte istwa de (2) jenn moun. Men poukisa Komite Pwotestan Montre Moun Li a enterese mete liv sa yo an kreyòl:

An Afrik, gen yon koutim ki vle lè yon gason gen lide marye ak yon fi, se pou li menm ou fanmi l, bay fanmi tifi a yon dòt. Chak tribi gen jan pa l pou l peye dòt la. Sa yo bay pi souvan, se bèf, chwal, mouton, kabrit, poul, diri, patat, pwa, bannann. Yo bay rad tou epi lajan. Si yo pa peye dòt la, maryaj la nil. Tout moun konsidere madanm lan tankou yon fi ki lib.

Koutim ki diskite nan liv sa a, se koutim ki egziste an Afrik. Se pa menm bagay ki gen an Ayiti. Sa ki rann liv la enteresan pou nou, se jan yo konsidere pwoblèm yo nan prensip Levanjil. Nou konnen prensip Levanjil kapab aplike tout kote. Se sa ki fè nou pa li liv la poutèt sa ki rive moun yo. Men nou li l, pou nou sa wè kijan prensip Levanjil se pou sèvi nan koze fi ak gason.

Komite Pwotestan Alfabetizasyon e Literati
Pòtoprens, Ayiti

Waltè Twobich (Walter Trobisch) fèt an 1923 nan peyi Almay. Pandan lontan li te travay an Afrik, nan peyi Kamewoun, tankou misyonè pwotestan. Pastè a te mete deyò anpil liv sou pwoblèm renmen, ak pwoblèm maryaj. Li te mouri an 1979.

PREFAS

Liv sa a, se rès lèt yo nou te pibliye nan ti liv yo rele: «Mwen te renmen yon fi.»

Gen anpil traka ak pwoblèm moun te soumèt mwen apre yo te fin li premye ti liv la, mwen pale sou yo nan liv sa a. Se sa ki fè gen anpil moun nan peyi Afrik ki san yo pa vle, kolabore nan ekri ti liv sa a. Se pou sa mwen ta renmen di yo mèsè pou kalite sèvis yo rann non sèlman mwen menm, men tout moun ki va li liv la.

Kòm fwa sa a gen plis lèt pase fwa pase a, mwen oblije pran nan lèt yo pati ki pi enterese nou an. Menm gendelè mwen rasanble anpil lèt nan yon sèl. Pou pa gen twòp bagay repete, mwen siprime salitasyon ak adrès. Gendelè mwen bay sou fòm lèt bagay mwen pran nan koze.

Repons lèt yo pa t toujou fasil. Se pou sa, gen anpil repons mwen pibliye, malgre m pa dakò ak sa moun nan yo di a. Se pou nou tout nou toujou seye wè pwoblèm yo sou tout fas yo. Nou pa pou sispann reflechi sou sitirasyon yo. Pyès moun pa kapab deside pou yon lòt. Pòt la louvri, se pou chak moun pran desizyon l devan Bondye.

**Walter Trobisch
Yawounde, Kamewoun (Afrik)**

PÈSONAJ

Sesil – ki renmen Franswa

Franswa – ki renmen Sesil

Waltè T(wobich) (Walter Trobisch) – misyonè pwotestan an Afrik

Ingrid (Twobich) (Ingrid Trobisch) – madan Waltè

Pastè Amòs – pastè pwotestan afriken

Mesye Anri – moun nan ministè Finans ki renmen Sesil

Y.....2 jiyè

Sesil ekri Waltè T. —

Mwen ekri ou, paske kè m sere anpil. Depi kat (4) senmenn, mwen pa gen nouvèl Franswa pyès.

Li te pale m anpil de ou. Se sa ki fè m ekri ou.

Ou konnen kijan nou te rankontre. Se te nan yon kamyon, mwen te sòti lopital ak pitit yon sè m, nou t ap ale lakay. Chofè kamyon an te derape anvan yo te mete bagay mwen atè. Franswa te pote bagay yo pou mwen epi li te pase nwit la lakay.

Nan denmen maten, li kontinye ale lakay manman li. Kòm ou konnen deja, se pou yon istwa fi yo te mete l deyò nan travay li a.

Lè nou te fèk rankontre, se chak jou youn te ekri lòt. Men depi konmansman mwa jen, lèt mwen yo pa gen repons.

Sa ban m anpil tèt chaje. Mwen pa konnen kisa pou m fè. Èske ou kapab ede m?

B.....10 jiyè

Waltè T. ekri Sesil —

Mwen kontan wè ou ekri m. Nou youn konnen lòt, malgre nou poko janmen wè. Mwen kapab di m konnen ou pi byen pase anpil moun m rankontre chak jou. Jan Franswa fè pòtre ou nan lèt li yo ak lè li ap pale de ou, kou m wè ou, m ap rekonèt ou.

Ou konnen jan m renmen l, se bagay ki dat depi lè li te lekòl. Se pou sa, mwen menm ak ou nou oblije vin zanmi. Nou plis pase sa, nou konplis. Paske nou angaje nan menm batay la.

Ou reveye istwa li te gen ak ti fi a. Lè sa a, li te dezespere pou plas la li te pèdi. Bondye fè li te ekri m sa touswit.

Nan epòk sa a, nou te chanje kèk lèt ou konnen ti kras.
(*Mwen te Renmen yon Fi.**)

Sa ki te fè l lapenn, se jan Legliz te refize kite l pran lakonminyon. Li tankou si li te santi Legliz te abandonnen l, se pou sa mwen te pè pou l pa t pèdi fwa nan Bondye.

Men se lekòtrè de sa m te pè a ki te rive. Sa se yon mirak pou jan li vin gen lafwa. Li santi Bondye te padonnen l. Se pou sa li te vin konprann sa Bondye fè pi gran pase sa moun fè.

Se paske li te mete kò l tou piti devan Bondye, konsa li wè Bondye vin grandi devan je l.

Moman sa a, te gen anpil enpòtans pou li. Se pou ou kontan, pou ou wè yon nèg ki pran yon desizyon konsa renmen ou.

Ou konprann se yon aza ki fè l te rankontre ou lè li ap retounen an?... Men Franswa li menm kwè plis pase sa. Pou li menm, se te yon siy Bondye pa t abandonnen l, malgre tout bagay, li te renmen l toujou. Se prezans ou ki fòtifye fwa l, paske ou egziste, li vin reprann konfyans nan Bondye.

Se pou sa, lè papa ou vin mande l yon dèt 100.000 fran* pou l peye touswit, li tankou si l te resevwa yon kou. Tout konfyans ki te nan li gaye. Lè sa a, li ekri m yon kalite lèt sa a. Ou konnen karaktè l, kou li devan yon traka, li mete sa sou kont tout bagay: fwa, lanmou, Bondye, Leta, Legliz, ou menm, mwen menm.

Kite m ba ou yon ti moso nan lèt la: «Pito yon moun mouri pase pou l ap viv san lavi.»

«Mwen akize moun yo di reskonsab peyi m lan, yo pitò ap plede vòlò lajan malere, pase pou yo anpeche nèg rich yo pran tout dwa sou fi yo...»

«Mwen akize sosyete diktatè sa a, reny sa a, ki bay chèf yon fanmi tout pouvwa, ki fè yon fi oblije fè sa fanmi

*Gade nan *Avangou*, paj 7.

I vle. Yo gen dwa vann li, pou yo jwenn lajan lè yo bezwen...»

«Mwen akize sistèm sa a, ki penmèt yon papa fè pitit li vin esklav...se yon bagay ki penmèt yo trafike ak maryaj jenn moun yo...»

«Mwen akize papa yo, ki pa wè pase nan lajan. Yo twò parese pou yo travay, yo vann pitit fi yo pou peye dèt...»

«Mwen akize Legliz... ki pito pini pase pou l ede...»

«Poukisa Bondye... montre nou chemen an, san li pa penmèt nou mache ladann? Si maryaj lanmou, se bagay moun rich, poukisa Bondye pa fè 100.000 fran mwen bezwen an, sòti tonbe nan syèl la?...»

Lèt sa a, se 3 jen li te ekri m li. Depi lè sa a, mwen pa konnen kisa li fè. Sésil machè, se tout tan m ap reli lèt la, men chak fwa se menm bagay la ki vin nan lide m: lèt sa a, se yon pakèt afè. Li tèlman gen rezon nan sa li ap di yo. Franswa akize tout moun, sòf tèt pa l. Si ou koute l, se pou ou di se li menm premye ki ap peye dèt. Se konsa li ye, yon fwa se pa zafè pa l, li pa fouti konprann pa yon lòt. Men si se zafè pa l, li twouve tout bagay te pou fasil.

Men malgre tou, mwen pa ta renmen pou lèt sa a rete san repons. Li di sa anpil moun santi. Mwen sitèlman sezi, m pa konnen sa pou m di. Mwen pa ta vle di l bagay ki pa gen sans. Mwen konnen nou menm ki sòti nan Ewòp, nou yon ti jan koupab nan koze a. Paske lontan, se te yon bon koutim dèt la te ye, se nou menm ki vin gate l.

Lè lèt ou a rive, mwen t ap mande m kisa pou m voye di l, ki ta kapab konsole l.

Machè Sésil, m ap mande ou, pou ou reponn Franswa ou menm. Ou kapab ede l plis pase m.

Annou mete tèt nou ansanm, pou nou konbat pou maryaj la. Se pou ou fè l wè fanm an Afrik kapab renmen. Gen anpil moun ki kwè sa pa posib. Montre l nèg an Afrik gen dwa renmen tankou tout moun.

Bagay sa a, se pa yon kèsyon lajan li ye, se koze konviksyon. Se pou ou fè l konprann lè moun gen

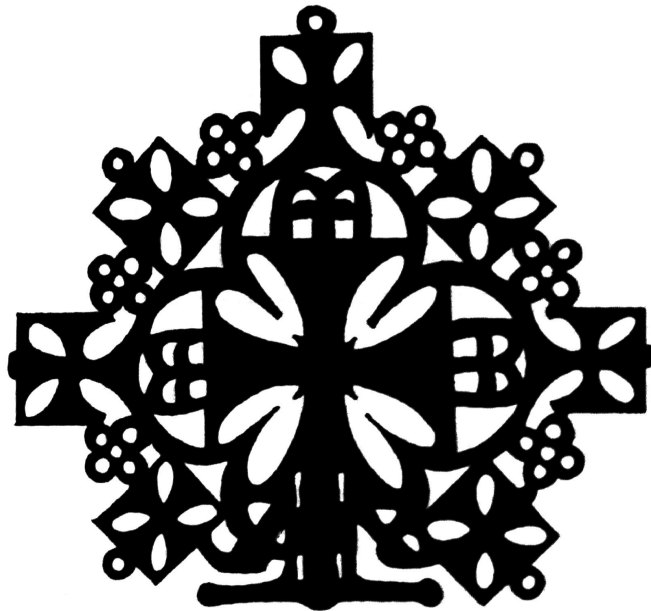
konviksyon, li pa pou chita ap plede akize moun, se pou l sere dan l, pou l antre nan michan.

Gen yon kote nan lèt la m patko di ou; men li:

«Mwen akize jenn fi yo, ki pa di anyen devan kalite malè sa a yo rele dèt la. Yo kite fanmi yo fè sa yo vle ak yo, apre sa yo di maryaj pi rèd pase yon prizon ki bare ak miray ou ak fil fè lantouraj.»

Se ou menm sèl ki kapab reponn koze sa a. Fè Franswa wè gen jenn fi an Afrik ki pa chita kwaze bra yo.

Se yon travay ki difisil anpil, men mwen fè ou konfyans, mwen konnen m kapab konte sou ou.

Y.....20 jiyè

Sesil ekri Waltè T. —

Ayè, mwen te fè sa ou te mande m lan, mwen reponn Franswa lèt li a. Se pa yon bagay ki te fasil pou mwen. Pou konmanse, mwen pa t vle ekri. Men kanmenm, mwen seye. Se yon lèt ki te difisil pou ekri. Kounyeya, li fin ekri, mwen wont voye l ale. Tout nwit la m ap reflechi pou m konnen kisa pou m fè. Se lè sa a, lide m di m voye l ba ou, pou ou kapab wè l. Mwen ta renmen ou li l pou madanm ou. Si madanm ou kwè m ka voye l, se lè sa a, m a voye l.

Se yon bagay ki difisil, pou di yon moun laverite san

ou pa fè l fache. Se sa ki fè m pè repons li kapab voye ban m. Mwen kwè li pi bon pou nou retire kat (4) dènye mo yo. Mo sa yo twò fò.

Y.....19 jiyè

Sesil ekri Franswa —

Mwen renmen yon jenn gason. Yo rele l Franswa. Sa, se yon bagay pou ou pa janm doute, malgre tout lòt bagay ou pral li.

Depi premye fwa nou rankontre nan otobis la, lè ou te ede m pote zafè m yo lakay la, depi jou sa a, mwen santi m pa kapab kite ou. Sa ki te fè m pi konsidere ou, se paske pandan nwit la, ou pa t chache vin kote m. Sa te fè m santi se pa t pou kò m ou te wè m, men se pou tèt mwen. Se pa yon ti plezi ou t ap chache, men ou te vle pase tout vi ou avèk mwen.

Se paske m renmen ou, ki fè m kapab pale konsa nan lèt sa a.

Pastè Waltè voye montre m yon ti moso nan lèt la ou te ekri l pou mwa jen an. Li mande m tou pou m reponn ou pou li.

Lè m te fèk li lèt la, mwen te yon ti jan wont pou ou. Men kòm sa penmèt mwen konnen poukisa mwen pa gen nouvel ou, sa yon ti jan konsole m.

Franswa monchè, mwen konprann pwoblèm ou. Mwen konsève tout lèt ou yo. Lè m reli yo, mwen santi kijan sa papa m mande ou a, fè ou mal. Mwen konnen ou pa gen lajan, mwen konnen ou pèdi travay ou. Men mwen santi kijan ou renmen m.

Ou kapab gen rezon lè ou di Legliz fè fayit. Ou gen rezon tou lè ou di tout kantite enjistis Leta ap fè. Se toujou konsa lè nouvo lide yo kanpe devan lide lontan yo. Men fò ou pa bliye se sou jenerasyon pa nou an sèlman tout

chanjman sa a rive. Tandiske, pou lòt pèp yo, se anpil syèk sa te pran pou chanje. Se sa ki fè tankou pastè a di, yon koutim ki te bon nan tan lontan, twouve vin move jòdi a. Se pa sèlman blan yo ki reskonsab, men nou menm tou.

Paske, dèt la gen yon bon kote. Li montre ki valè yon jenn fi gen devan yon gason. Nou menm fi, se konsa nou ye, nou renmen moun ki fè anpil sakrifis pou nou, moun ki lite anvan li posede nou.

Nan konmansman lèt la, mwen te di m renmen yon gason. Men yon gason pa fèt pou chita ap plede akize moun sèlman. Yon gason fèt pou lite. Se pa lè nou akize Bondye ak tout moun bagay ap chanje. Se lè ou ape lite m renmen ou. Si m pa kontan sa ou ape fè, mwen pa kapab renmen ou. Se pou sa mwen mande ou pou ou lite pou mwen, pou ou lite avèk mwen, pou nou kapab marye. Mwen pa vle kite ou sèl, mwen vle lite ak ou.

Ou gen rezon, gen anpil jennfi ki kwaze bra yo, epi ki kite yo vann yo tankou yon machandiz. Mwen p ap pran pou yo, men Sesil ou a, pa menm jan ak yo.

Plis n a lite, se plis maryaj nou va gen valè. Sa ki sòti tonbe nan syèl tou kwit, pa gen anpil valè, sa pa kapab soude nou ansanm.

Mwen kontan Bondye te fè nou youn pou lòt. Mwen pa fouti di ou kijan sa fèt, men se yon bagay mwen santi. Kounyeya, mwen poko konnen kijan n ap fè jwenn lajan an, si n ap kapab fè papa m chanje lide, ou si ou ape jwenn yon travay. Poutan nan mwen menm, mwen santi gen yon chemen. Gen yon jou ki pou rive nou p ap separe ankò.

Bondye p ap fè lajan sòti tonbe nan syèl, men Li ak nou nan tout traka nou, lè nou mete men nou nan men pa L. Sa nou bezwen, se pa lajan, men se lafwa, pou nou kapab mete konfyans nou nan Bondye.

Mwen redi ou ankò: mwen renmen ou. Men se yon Franswa gason m renmen, se pa yon Franswa ranyon.

Ingrid ekri Sésil —

Jan ou te vle a, pastè te li lèt ou te ekri Franswa pou mwen. Ou pa kapab pi bon pase sa. Se paske ou renmen nèg la ki fè ou ka ekri konsa.

M ap di kareman m pa t kwè yon jenn ti fi tankou ou te kapab ekri kalite lèt sa a. Se sa ki fè m pi konsidere ou. Mwen espere yon jou n a fè konesans pi byen.

Pa gen bagay ki pi difisil pase pou ede yon moun, san ou pa fè l wont. Men yon dòktè pa kapab toutan ap pase pomad sèlman, gen yon lè, se pou li koupe tou. Lè de (2) moun renmen, youn se dòktè lòt.

Se moun ki kapab panse yon blese, ki ka fè l mal. Se pou sa, fòk yon moun renmen yon lòt anpil, pou l penmèt li fè l souffri. Paske renmen toutbon pa nan «kase fèy kouvri sa», se bagay ki gen fòs ak kouraj.

Sa ki fè m pi kontan lèt ou a, se jan ou etabli relasyon ant renmen ak respekt. Pou esplike kòmandman: «Piga nou fè adiltè...» Litè di konsa: «Kisa pawòl sa yo vle di?... Se pou anmenmtan, nou pè epi nou respekt Bondye tou. Pou nou viv yon vi ki pa nan dezòd, pou panse nou pa janm gen detou, pou nou onèt nan sa n ap fè ak nan sa n ap di. Lè nou marye, se pou youn renmen lòt.»

Renmen ak respekt gen pou yo mache ansanm, paske respè fè ou konsidere sa ou renmen an. Mwen kwè yon fi ki renmen toutbon, renmen mari l, menm lè l ap travèse move pa. Lè li dekouraje, tèt li pandye tankou yon vye fèy bannann cheche. Se moun ki respekt moun ki renmen toutbon.

Ou mèt voye lèt la ak kè poze. Se yon bon lèt li ye. Lè yon moun gen kouraj pou l di verite, Bondye beni l. Ou pa bezwen pè, si Franswa ta move, pastè konnen kijan pou l kalme l.

Se nan ka sa a, nou kapab di: «Lè yon moun pè, li pa gen lanmou nan li. Lè li gen lanmou, li pa gen pou li pè.»

Franswa ekri Waltè T. —

Anfen, ou resi fè m ekri ou ankò. Mwen fèk resevwa lèt Sésil ou te voye pou mwen an. Ou se nèg malen pou ou rive mete l nan koze a. Ou konnen ki kote pou ou kenbe m.

Men lèt la fè m plis mal pase byen. Se pa kritike sèlman li kritike m, li joure m tou.

Mwen te pran Sésil pou yon zanj, jòdi a, zanj la montre m grif li.

Men li bon konsa, paske sa penmèt mwen konnen ki kote m ye. Mwen kontan li ekri m lèt sa a, sa louvri je m, sa m te kwè a se pa sa, mwen santi m pi lejè.

Mwen te gen afè ak premye ti fi a, paske l te di m mwen pa gason. Jòdi a, m ap kite sa pou menm rezon an. Yon fwa ou te di m konsa: «Nan ka sa a, si yon moun gen kouraj, se pou l kouri...» jòdi a, ou ban m rezon...

Li fè byen demaske l anvan m marye ak li.

Kijan Bib la di sa?... Efezyen chapit 5 vèsè 22-24. M ap kopye pasaj la pou ou, pastè, ou p ap bezwen pèdi tan chache l.

Vèsè 22 - «Nou menm medam yo, soumèt devan mari nou tankou nou soumèt devan Senyè a...» Vèsè 23 - «Paske yon mari se chèf madanm li menm jan Kris la se chèf legliz la...» Vèsè 24 - «Konsa, se pou medam yo soumèt devan mari yo menm jan legliz la soumèt devan Kris la.»

Si depi kounyeya, li kanpe tèt li, kijan sa va ye, lè nou marye. Mwen vle yon fanm ki pou obeyi m san kondisyon, nan tout bagay. Sa se yon bagay ki klè, sa pa gen de sans.

Mwen se yon nèg yo louvri je, se pou sa mwen di ou mèsì.

Waltè T. ekri Franswa —

Ou fè egzakteman sa m t ap tann ou fè a. Ou se nèg sòt. Sa se bagay ki klè tankou lajounen: ou se yon gwo nèt sòt.

Mwen te li lèt Sesil la anvan, paske li te mande m fè madanm mwen li l anvan. Nou te sitèlman kontan l, nou ta renmen pou anpil jenn gason ak jenn fi li l. Se pa sèlman isit an Afrik men nan tout lòt peyi. Lèt sa a, se yon pakèt afè li ye.

Kite koze pran pawòl. Sesil ou wè la a, se pa ti moso nègès non ki la a. Sa se fanm toutbon e mwen fè ou konpliman pou jan ou konnen chwazi. Ou pa menm wè kijan ou gen chans pou kalite fi sa a renmen ou.

Lè ou ekri m lan, ou te ankòlè, se yon sèl fwa ou li lèt la. Se pa pou ou janm fè sa. Pito ou te dòmi apre ou te fin li l. Konsa, ou ta pi kapab jije l. Reli lèt la san fè bri. Ou pa wè ki kalite efò Sesil fè pou ekri lèt sa a?... Si li di ou mo ki di, ou pa kwè se paske l renmen ou ki fè li kapab di yo?...

Ou konnen, lè yon moun renmen toutbon, li pa avèg, je l wè klè. Li wè defo, li wè feblès moun lan, men malgre sa, li renmen l jan l ye a.

Ou te mande m yon lè, kijan pou yon moun konnen si l renmen yon lòt. Mwen te di ou konsa: se lè defo lòt moun lan pa jennen l. Sa pa vle di li renmen defo yo, men li renmen moun lan ak tout defo yo. Li santi l reskonsab moun lan.

Se sa ki rive ou, Sesil renmen ou jan ou ye a. Men ou menm, pase pou ou di Bondye mèsi, ou fache. Ou genlè te kwè ou pa t gen defo? Men yo pa ta renmen lòm, si li pa t gen defo.

Di laverite, tou sa Sesil di a, se vre. Defo ou, se mòde lage.

Mwen konnen verite se bagay ki blese, sitou si l fonde. Nou tout nou sansib sou pwèn sa a. Men sa fè gason pi

mal lè se fi ki ap plede pale. Se menm bagay la tout kote. Men an Afrik, gason pi sansib sou pwèn sa a. Sa ki fè sa, se paske isit, yo pa konsidere fanm tankou si l egal ak gason. Yo pa vle sa ki pi ba pase yo kritike yo. Se sa ki fè anpil maryaj pase mal.

Mwen gen yon zanmi m ki te ekri fiyanse l yon lèt. Nan lèt la, li te di fi a sa l te vle. Nan lis bagay li te voye di fi a, m ap chwazi kèk ti moso pou ou.

«Se pou ou toujou ap kritike m, pou dòmi pa pran m pou m sa ale lwen.» Ou kwè yon gason an Afrik ta renmen sa?

«Menm si sa ou te kwè a, se pa sa, se pa pou ou pèdi konfyans nan mwen.» «Se pou ou ede m ranpòte viktwa sou sa ki pa bon nan mwen.» «Se pa pou ou kache m anyen, si m di ou yon bagay ki fè ou mal, se pou ou di m sa touswit.»

Èske ou konprann kisa zanmi an t ap chache? Se pa t yon domestik ki pou fè tout bagay l t ap chache. Men li te bezwen yon konpany ki pou kanpe kote l, devan Bondye. Se sèlman lè yon gason jwenn yon moun konsa li kapab vin «fè yon sèl chè ak li.» Men pou sa rive, fòk youn ka kritike lòt.

Annou retounen nan Efezyen chapit 5. Se pou ou fè atansyon ou pa pou chwazi nenpòt ki vèsè nan Bib la, pou montre ou gen rezon. Piga ou sèvi ak vèsè nan Bib la yo, tankou lese pase, pou jistifye tèt ou devan lemonn. Ou wè sa, menm Bondye panse tankou m.

Pawòl Bondye, se «tankou yon mato ki ap kraze wòch», li ranvèse sa ki pa bon, li fè mal, li kraze. Pawòl Bondye vle goumen ak nou.

Ou te kopye vèsè 22, 23 ak 24, paske yo bon pou ou. Mwen di ou mèsè pou travay la. Men malgre sa, mwen te louvri Bib la epi mwen te ajoute vèsè 21 ak 25 pou ou.

Vèsè 21 an ensiste sou jan pou youn soumèt bay lòt, li di konsa: «...se pou nou youn soumèt devan lòt pa respè pou Kris la...» Se apre sa, lòt vèsè ou site yo vini di kisa

sa vle di pou fanm. Men vèsè 25 la montre kisa sa vle di pou gason. Se li menm ou bliye. Li di konsa: «...mari yo, se pou nou renmen madanm nou menm jan Kris la te renmen legliz la, jouk li te asepte mouri pou li.»

Sa, se yon pakèt koze. Tout vi yon moun p ap ase pou mezire fondè koze sa a.

Kijan Kris te renmen Legliz?... Li te sèvi l, li te travay pou li, li te konsole l, li te lave pye l tankou yon esklav. Legliz te tout bagay pou li, li menm, li te ba l tout bagay tou, li te ba l vi l.

Ou wè Pawòl Bondye, se yon epe ki koupe de kote, li ka blese ou? Jezikri pa t jan nou ta vle l ye a, yon gwo chèf, yon gwo zotobre ki vle yo vin sèvi l. Se esklav Legliz li te ye. Mwen fè espre di mo sa a, paske se yon mo nou pa renmen an Afrik. Se paske li te esklav Legliz li te chèf li tou. Se menm bagay la pou ou, si ou vle chèf madanm ou, se pou ou kapab esklav li tou.

Sa ki pi rèd, se jan Legliz la menm pa obeyi l toutan. Anpil fwa, li refize swiv li, jouk kounyeya, menm bagay la ap kontinye. Ou menm, ou kritike Legliz kont ou. Mwen menm tou. Li sitèlman gen vye bagay, lè nou chonje ki kalite batay ki gen nan mitan l. Men se Legliz sa a Jezi te renmen, se pou li menm li te mouri. Ak jan l renmen l, li fè l vin yon bagay ki gen valè. Lè legliz obeyi Jezi, li pa fè sa tankou yon devwa, men se paske l vle, paske li pa kapab viv san li.

Èske ou pa santi Sésil se yon sèl bagay li vle, se pou l vin fè youn ak ou, tankou tèt fè youn ak kò. Lè li kritike ou, se yon sèl bagay li ap chache, li ta vle ou vin yon tèt li ka obeyi.

Se pou sa li mande ou lite tankou Kris te lite pou Legliz. Lè ou lite pou li, se yon sèvis ou rann li. Nan sitirasyon sa a, gen kouraj pa vle di kouri, men se pou ou rete pou ou kapab vin yon gason toutbon.

Se pou ou vwayaje pi vit ou kapab, pou ou sa pale ak Sésil.

Franswa ekri Waltè T. —

Ou retounen ankò ak kalite lèt ou yo? Si m pa t konnen ou, mwen ta dechire l. Kisa ou vle m di ou?... Se yon bèl predikasyon...

Ou menm, se nan syèl ou vle vole, pye ou pa poze sou tè menm. Ou pa vin ak anyen ki pratik.

Sèl bagay lèt ou a di ki bon, se dènye liy la. Men se pa yon bagay ki posib. Kijan ou ta vle yon bagay konsa, alewè Sesil. Si m al chache l lè li ap sòti lekòl, touswit sa ap fè yon pakèt pale anpil. Se lakay yon nonk li, li rete. Mwen pa kapab ale la. Nan vil la, pa gen plas ki gen ban pou moun chita. Mwen pa gen oto. Si m te gen oto, mwen ta gen lajan, mwen ta kapab marye.

Ou pa di m anyen sou koze lajan an, tout pawòl ou se sou renmen. Men pi souvan, tankou nan koze m lan, lajan ak renmen mache ansanm. Se moun ki gen lajan sèl ki kapab marye.

Sa m bezwen, se lajan. Si m t ap travay, mwen ta gen lajan, mwen ta nan yon lekòl ki pou Legliz. Legliz mete m deyò.

Si Kris se tèt e Legliz se kò, yo toude fè yon sèl. Bon, kijan Kris fè padonnen m, epi Legliz refize?...

Epitou, se sou tèt mwen pou m konte. Lòt jenn gason yo gen manman ak papa pou kenbe yo. Men mwen menm, men sitirasyon pa m:

Granpè m te gen twa (3) pitit gason: Toni, Moyiz ak Oto. Se Toni ki te pi gran. Li menm, li te gen de (2) fanm, sa fè li pa t nan Levanjil. Dezyèm lan, se te Moyiz, se yon levanjil li te ye, se pou sa li te gen yon sèl fanm ki te fè kat (4) pitit, de (2) gason ak de (2) fi. Oto ki te pi piti te gen yon sèl fanm tou yo te rele l Mat, li te gen yon gason yo te rele Jak.

Men sa ki rive. Oto mouri kite Mat vè. An Afrik, sa se yon gwo malè. Se bagay ki gen rapò ak dòt. Ou tande

Sesil di se yon bon bagay sa ye. Li pa rann li kont kisa sa ye.

Lè se madanm lan ki mouri, sa pa pi grav pou mari a. Li pèdi yon byen. Si l bezwen, li kapab ranplase l. Men yon vè, se tankou yon byen ki pèdi mèt li. Lè sa a, yo abandonnen l, yo pa ba l sekou, yo pa pwoteje l.

Mat te vè ak yon pitit li, Jak. Nòmalmman, Moyiz se gran frè Oto, se pou li te marye ak li. Men sa pa t kapab fèt, paske Moyiz se yon levanjil ki t ap anseye katechis. Li pa t kapab genyen plis pase yon fanm. Se lwa Legliz ki vle sa. Sa se yon bagay ki di anpil, koutim nou yo yon ti jan pi fasil. Men kòm li deja levanjil, li pa kapab fè sa.

Moyiz pran Jak lè li gen dis (10) lanne, li mete l lekòl. Se sa sèlman li te ka fè. Mat menm, yo voye l bay Toni. Konsa Toni vin gen twa (3) fanm. Depi anvan, Toni te rayi ni li, ni Levanjil. Li pa t janm okipe l, li te mal mennen l, li te pèsekite l. Li pa t ba l ni rad ni soulye. Li pa t menm gen kay, li pa t gen yon kote pou fè manje. Li pa t menm gen dwa ti moso savon.

Malgre sa, Toni vin gen yon pitit ak Mat: pitit sa a, se mwen menm.

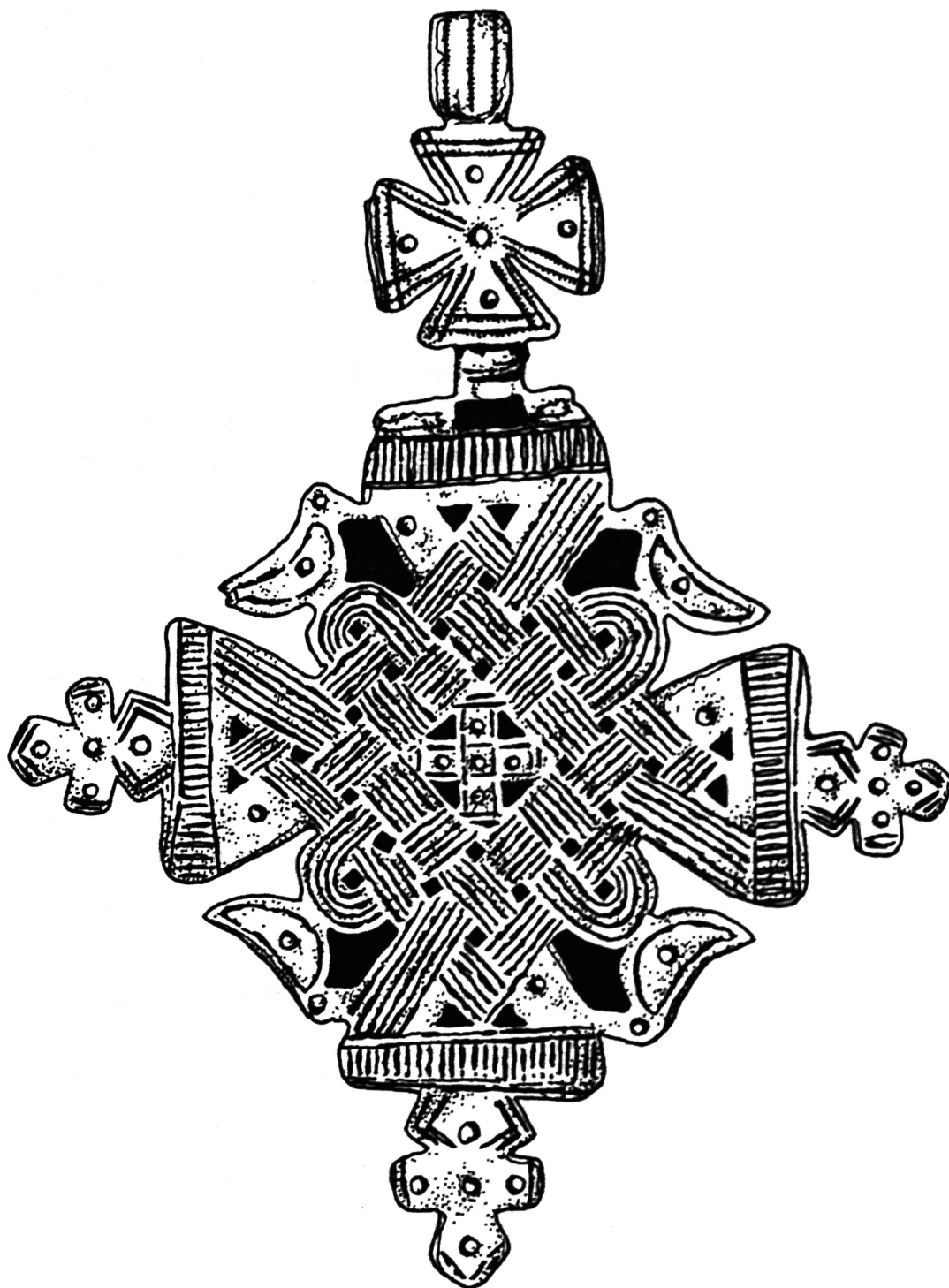
Toni te deja gen yon pitit gason ak dezyèm madanm li a, li te renmen pase m. Mwen menm, li pa t janm rekonèt mwen kon pitit li.

Se manman m pou kont li ki te konnen okipe m. Se pou sa, mwen te toujou sal, an neglije. Kòm li pa t gen savon pou benyen m, mwen te vin gen yon maladi sou po m. Manman m pa t menm kapab mete rad sou mwen, se pou sa mwen pa t janm ale lekòl. Mwen te sove kite kay li, epi m te tounen yon ti vakabon pou jouk jou ou te vin rankontre m lan. Apre sa, rès istwa m ou konnen l. Kounyeya, ou konprann poukisa m pa ka espere anyen nan men fanmi m. Pou papa m, mwen pa egziste, vin wè m se yon levanjil. Nonk mwen Moyiz deja pran premye pitit manman m lan, Jak. Epi li gen kat (4) pitit pa l. Se sèl manman m mwen genyen. Li gen jis kont pou l viv lè l

plante jaden l.

Mwen pa menm ka konte sou yon eritaj. Menm si pitit gason papa m pi renmen an vin mouri, gen Jak ki pase anvan m, ak de (2) pitit Moyiz yo.

Ou di m konsa pou m ale wè Sesil?... Avèk de (2) men m vid?... Non se pa yon bagay ki posib.

Waltè T. ekri Franswa —

Mwen di ou mèsè pou jan ou rakonte m istwa ou nèt. Nou deja gen dis (10) lanne depi nou rankontre, se kounyeya sèlman ou di m tout laverite. Poukisa?

Lèt ou a, fè m konprann nou menm misyonè, nou pa fè konmisyon Bondye byen. Lè ou te vin wè m, sa deja gen dis (10) lanne, ou te di m ni papa ou, ni manman ou pa t okipe ou. Se te vre. Men mwen pa t wè ki kalite mizè ki te kache dèyè mo sa yo. Mwen te asepte ou nan estasyon an, men mwen pa t poze ou plis kèsyon.

Nou toujou fè menm erè a, nou pa poze kèsyon. Nou pa vle konnen twòp bagay, nou pè pou chaj la pa kraze nou. Nou pè reskonsab twòp afè, nou pito pa reponn frè nou ki ap rele nou.

Yon misyonè konprann li fè yon pakèt afè, lè li fè gwo vwayaj vin an Afrik la. Se vre, nou rankontre chak jou nan Legliz, ou vin lekòl di dimanch, men nou youn pa konnen lòt.

Nou twò parese, pase pou nou mete nou nan plas moun yo, pou nou chache wè pwoblèm yo, tankou moun yo wè l la, nou pito fèmen je nou epi nou mete lwa.

Nou fè tankou yon kalite moun ki tire je fèmen. Nou pa konnen ki bò bal yo ale, ki moun yo frape. Si se manman ak pitit, sa pa regade l.

Jezikri dwe wont misyonè sa yo. Pandan m t ap li lèt ou a, mwen te wont tèt mwen devan Kris. Mwen te wont pou tout misyon an.

Nou mande nan lanmou nou, lespri nou pa travay ase. Si la a, paske li gen yon sèl fanm, li ap anseye katechis, li bon. Men frè l ki fè tankou bon samariten an, pou ale nan lanfè paske l gen de (2) fanm.

An reyalite, pa gen yon solisyon ki bon pou tout ka. Yon moun pa kapab di sa bon pou tout moun, sa pa bon pou tout moun. Levanjil pa pou kwaze bra li, se pou l pran

tan l pou chache nan chak ka yon solisyon ki adapte swivan volonte Bondye. Sa se yon travay ki difisil, se pou nou fè sa avèk lanmou.

Mwen mande ou padon, paske m te manke nan travay mwen. Mwen pa t enterese poze ou plis kèsyon. Lèt ou a, vin fè m reflechi sou de (2) kèsyon.

Premyèman, gen plizyè madanm pa yon solisyon, ou konnen sa plis pase m, paske sa te fè ou souffri.

Ou te mande m yon fwa, si yon nonm kapab renmen plizyè fanm ansanm. Ou menm, ou wè se pa yon bagay ki posib, swa li pa okipe yo, swa li renmen youn plis pase lòt yo. Nenpòt kijan, se mizè, se jalouzi, se kont. Bib la gen rezon lè l di se pou yon gason renmen yon sèl fanm.

Sipoze pitit gason papa ou pi renmen an vin mouri, ki kalite diskisyon ki pral genyen pou eritaj sa?... Ki moun ki pou demeले koze: sa ki lejitim ak sa ki natirèl?... Wanga p ap manke antre nan batay sa a: pitit natirèl, pitit lejitim, pitit adilteren?... Se pa bagay pou ou mande.

Dezyèm bagay ki frape lespri m, se jan Bondye pran ou nan men, malgre tout melimelo sa a, malgre tout erè sa yo, Li kondi ou mete sou chemen sali. Malgre tout bagay, Li chwazi ou, Li rele ou vin nan wayòm Li.

Bondye te la, Li te la lè manman ou t ap souffri a, Li te la lè papa ou te abandonnen ou a.

Li penmèt ou jwenn mwen, Li ba ou lafwa. Malgre ou pa fè sa Li di ou, malgre ou enfidèl, Li mennen ou vin kote Sesil. Men travay Bondye fè, Li menm ki vivan. Li menm, Li pa parese, lè nou tout enfidèl, Li menm, Li fidèl.

Ou di lèt mwen an pa ase pratik. Mwen pa kapab montre ou plis pase sa Bondye montre m pou ou. Se pa toutan Bondye montre nou solisyon an. Li montre nou sèlman ki premye pa pou nou fè.

Nan Sòm 119 li di konsa: «Pawòl ou se yon chandèl ki fè m wè kote m ap mete pye m, se yon limyè k ap klere chemen mwen.» Bondye pa pwomèt yon limyè ki pou klere tout wout la. Li pwomèt yon lanp ki pou klere pye nou.

Lanp la pa klere lwen, men yon ti bout wout. Chak chemen konmanse ak yon premye pa.

Premye pa pou ou fè, se travay pou ou jwenn. Mwen kontan tande ou panse sou sa. Mwen ta renmen ou fè pastè Amòs yon ti vizit, epi ou ta mande l pou li reprann ou. M ap ekri l tou pou m mande l si li pa kapab pale ak papa Sésil. Èske sa ase pratik pou ou?...

Mwen redi ou ankò, se pou ou chache wè ak Sésil. Ou pa bezwen chaje tèt ou pou randevou a. Se pa ak tèt yon fanm ki renmen panse, se ak kè l. Menm nan bagay pratik, fanm gen plis lide pase gason. Ou mèt konte sou Sésil, li kapab ranje tout bagay.

B.....20 out

Waltè T. ekri Sésil —

Franswa te ekri m ankò. Nou te rive fè l sòti kote li te kache a. Sa se travay ou, se rezilta bèl lèt ou te ekri l la.

Kounyeya, se pou ou kenbe ou pre. Kou lekòl louvri, li kapab vin tann ou lè ou ap sòti nan klas. Reflechi pou konnen ki kote ou kapab ale ansanm ak li pou nou ka pale san yo pa deranje nou.

Waltè T. ekri pastè Amòs —

Jòdi a mwen ekri ou pou m pale ou de Franswa. Ou konnen istwa l, se mwen ki te batize l. Se ou menm ki konfimen l. Li te vin pwofesè nan lekòl la, mwen kwè li te bay yon bon travay pandan twa (3) lanne li te fè a.

Aprè sa, li te vin an afè ak yon fi. Kòm elèv yo te vin konnen sa, yo te denonse l. Pou mwen menm, mwen kwè se yon pèlen yo te pare pou li. Se pou bagay sa a, yo remèsye l, epi yo prive l lakonminyon pou sis (6) mwa. Se lè sa a, youn te konnen ekri lòt. Mwen voye kèk kopi lèt pa m yo, pou ou kapab wè kijan nou te konnen pale. Sa te vin mennen yon premye konvèsyon, li te menm rive konfese m tout bagay nèt.

Mwen pa kapab di ou plis, paske kòm pastè, mwen oblije gade sa yon moun di m tankou yon sekre. Men sa m kapab di ou, li te asepte padon Kris la ak yon kè sensè, epi li te seye derape yon lòt jan.

Se la pou nou soutni l, ou konnen ki kalite batay ki livre kont fwa nou lè kareman nou vire do bay lemonn ak tou sa ki ladann. Se moun ki pran gwo desizyon konsa Satan atake plis. Se pou sa, se pou nou antoure Franswa tankou yon frè, pou li kapab fè premye pa yo nan nouvo direksyon li pran an.

Mwen ta mande ou, pou ou kite l patisipe nan lakonminyon ankò. Dapre sa m konnen, se moun ki lage tèt yo nèt nan peche, malgre avètisman yo jwenn, Nouvo Testaman anpeche patisipe nan konminyon ak Legliz la. Mwen pa jwenn yon sèl ka, ki di lè yon moun konfese peche l, li oblije sibi disiplin Legliz la.

Kòm pastè Franswa, se pou nou ankouraje l pran lakonminyon, kou okazyon an prezante.

Petèt se kounyeya, apre kout tonbe sa a, li konprann pou premye fwa kisa lakonminyon an ye vre: Jezikri ki asepte patisipe ak yon pechè.

Si nou refize bay yon pechè ki repanti lakonminyon, sa tounen lekontre de sa pou l te ye. L a tounen yon reyinyon moun ki saj, ki pa fè peche. Oubyen sa ki pi fasil, yo pa kenbe yo nan men ap peche.

Lè jenn gason an ki te kite kay papa l la retounen, apre li te pase yon bon tan ap viv nan brigandaj (Lik chapit 15 vèsè 11-32), papa l pa t fè l rete sis (6) mwa nan yon chanm retire pou li verifye si se toutbon li te konvèti. Men istwa a di nou, li pran l nan bra l, tankou pitit li, pou l montre l li padonnen l, li manje ak li.

Se paske Jezi te manje ak pechè, ki fè farizyen yo te fache. Yo te konsidere sa tankou yon blasfèm kont Bondye. Se pou sa, yo te krisifye l. Gendelè mwen mande m si nou pa fè menm bagay ak yo. Si nou pa krisifye Jezi ankò, lè nou refize kite pechè yo vin chita sou ban ak li.

Pou Franswa, sa poze m yon pwoblèm. Li voye di m Kris padonnen l, men se Legliz ki refize. Genlè Jezikri ak Legliz se pa menm bagay?...

Se pou rezon sa a, mwen ta renmen mande ou tou, si ou pa kapab reprann Franswa nan lekòl la. Sa, se yon bagay ki ta montre Legliz p ap enpoze lwa, li anonse yon bon nouvèl, li p ap pini, men li padonnen.

Men rezon ki fè m mande ou sa: Franswa fè konesans yon jenn fi, mwen kwè yo renmen e yo fèt youn pou lòt. Men gen kèsyon pri dèt la ki poze.

Genlè sa se yon pakèt afè pou Franswa, ki pa gen pyès fanmi pou ede l. Ou konnen sitirasyon an, papa fi a, mande pou yo vèsè l imedyatman 100.000 fran. Jan Franswa pale a, genlè sa se sèlman yon premye vèsman li ye.

Mwen pa konnen si ou pa kapab rann fanmi fi a yon ti vizit sou koze sa a? Kòm ou se moun isit, yo ta kapab genyen ou plis konfyans pase mwen menm, epitou ou kapab pi fasil wè kijan sa ka ranje.

Antouka, mwen ta renmen ou di m kareman sa ou panse. Kijan ou kwè koze a ka ranje.

Franswa ekri Waltè T. —

Nou te rive wè.

Se tankou lè nou te rankontre premye fwa a, tout bagay ranje nèt.

Depi kèk senmenn se lakay manman m mwen ye, ti kote lwen sa a. Toulejou, mwen rete chita lontan nan lonbraj kay la. Lespri m ap vire won. Gendelè, mwen rete ap plede gade ti pòtre m te dekoupe nan jounal, m kole nan panno a, tankou si pòtre sa yo te kapab ban m konsèy. Men yo te rete bouch be. Rive yon lè, mwen pa t fouti sipòte ankò. Mwen te tankou si m te prizonye nan pwòp kay mwen.

Kounyeya, tout miray tonbe. Mwen santi m lib, tout chemen louvri devan mwen. Poutan, anyen pa chanje nan sitirasyon an. Mwen pòv menm jan m te ye anvan an. Yon sèl bagay ki rive: nou te rewè.

Yon zanmi m te mennen m ale ak oto l. Li te gen pou l retounen menm jou swa a, se pou sa mwen pa t gen anpil tan.

Mwen te ale tann li bò lekòl la, te gen yon pakèt elèv ap sòti. Sesil pa t ak yo; ou pa bezwen mande kijan m te ye.

Anfen, li rive an dènye. Kòm li te wè m, li t ap tann lòt timoun yo ale. Li ban m lanmen, san li pa gade m. Mwen lonje bra m, mwen touche dwèt li tankou si m pa t pi sou bò l. Nou tankou si nou te wè chak jou.

Tankou si l t ap tann mwen, li di m konsa: «Gen de (2) solisyon ki posib, swa nou ale nan Legliz katolik la ki toujou louvri, oubyen nan restoran an.»

Mwen chwazi Legliz la, paske m pa t gen lajan pou m ale nan restoran. Nou te oblije fè yon ti mache pou yon demi è. Mwen derape devan, li menm li swiv mwen ak yon ti distans. Pyès moun pa t kapab kwè nou te ansanm. Mwen pa ta janm gen lide ale nan Legliz la. Li te gen rezon,

Legliz la te louvri. Mwen mande m poukisa Legliz pwotestan yo toujou fèmen?

Nou antre, epi nou ale chita sou yon ban ki dèyè a. Youn pa touche lòt, youn pa gade lòt. Nou toude ap gade dwat devan nou.

Ou ta vle konnen kisa nou te di? Mwen pa menm kapab di ou, paske nou pa pale prèske. Sa m te kwè a, se pa sa. Li di m konsa: «Mwen kontan ou vini.» Mwen reponn li konsa: «Mwen remèsye ou pou lèt ou a.»

Mwen ta vle di l kèk lòt bagay, fè l repwòch, defann lèt mwen an. Men prezans li te fè lide m gaye tankou yon kout van.

Nou rete konsa san pale. Mwen pa kapab di ou pou konben tan, pase tan ap vole. Men fò ou konprann, nou pa t move non, men nou te rete konsa san pale. Mwen ta vle di silans la te soude nou.

Lontan, se te fasil pou m te di yon fi: «Mwen renmen ou.» Epi se sèlman yon plezi mwen te vle pran ak li. Men jou sa a, se premye fwa mwen te gen dwa di sa, men mwen pa t kapab. Mwen te santi mo a te twò piti, li te twò fèmen pou tou sa ki te nan kè m.

Nou pa t louvri bouch nou, poutan nou te pale. San nou pa t di yon mo, nou te santi youn te renmen lòt. Konviksyon sa a te antre nan nou, li te pran rasin nan fon kè nou ak yon fòs ki te ban nou yon doulè ki dous.

Se te pi bèl moman nan vi m.

Yon moun pa t pou di youn lòt li renmen l, si li pa t viv yon moman konsa. Se tankou si nou te konnen depi lontan, tankou si youn te pou lòt, depi tout tan.

Nou te santi nou te yon sèl moun lan, li menm li se yon pati nan kò m, mwen menm mwen se yon pati nan kò pa l.

Lè sa a, mwen konprann anyen pa kapab separe nou, ke se lwa, koutim, papa ou lajan, Leta ou Legliz.

Menm lè a tou, nou wè nou te nan yon Legliz. Mwen panse: men nou devan Bondye, se pou nou sèman pou tout lavi. Mwen pran men l nan men pa m, epi nou rete

konsa pandan yon bon tan.

Kounyeya, mwen ta renmen konnen kisa m bezwen anplis?... Èske m pa marye?... Kilè yon maryaj konmanse?... Èske se sèlman ka ofisye a, ou Legliz la?... Ou pa kwè maryaj la konmanse depi lè de (2) moun fyanse, lè youn di lòt konsa: «Mwen vle renmen ou pou tout lavi a.» Si nou fè pwomès sa a devan Bondye, èske maryaj la konmanse lè sa a?...

Mwen pa menm chonje kijan nou te separe. Mwen te tankou si m te nan yon rèv. Li mande m pou m vin wè l vit, mwen menm, mwen di l m ap chache travay. Apre sa, nou kite Legliz la youn apre lòt, epi nou chak nou fè nan yon direksyon.

Y.....16 septanm

Sesil ekri Franswa —

Mwen pa t kapab dòmi tout nwit la, pase se kriye m ap kriye. Mwen fè tèt mwen repwòch, paske m pa pale ase ak ou. Kè m te twò kontan. Mwen te sitèlman gen bagay pou m di ou, m pa t konnen kisa pou m di. Kounyeya, ou dwe kwè m pa renmen ou ankò.

Mwen mande ou, tanpri seye konprann. Si m pa t pale, se paske m te tèlman kontan wè ou vini. Mwen pa gen pyès moun lòt pase ou menm.

E.....18 septanm

Franswa ekri Sesil —

Pinga ou kriye Sesil, mwen mande ou fè m gras, pa kriye. Mwen konprann ou, mwen konprann ou anpil, se pa pou ou pè, se pa pou ou janm pè lè m la.

Se mwen ki gen tò. Se mwen ki te pou pale, se pou m te mande ou nenpòt ki bagay, men mwen menm tou, mwen pa t ka pale.

Mwen te sitèlman sezi wè kijan ou salye m tankou si nou pa t gen anyen, epitou pou m wè kijan ou te pare tout bagay.

Ou te chita kote m tankou si se pou mwen sèl ou te ye. Sa te vle di plis pase tout pawòl.

Ou fè m chanje, ou reban m espwa ankò. Jòdi a, mwen ede manman m fè jaden, pase pou m rete chita ap plede gade fetay kay la. Se pa ti kontan li kontan, li sezi wè sa.

Waltè T. ekri Franswa —

Se nan Legliz katolik la nou te ale?... Mwen te di ou Sesil t ap gen yon bon lide. Sa se yon bagay ki difisil an Afrik, lè pou yon jenn gason rankontre ak yon jenn fi. Fòk Legliz te panse sou sa.

Mwen kontan ou te rive viv yon moman konsa, e m konprann kisa ki pase nan kè nou. Èske ou konnen gen blan ki kwè moun an Afrik pa kapab renmen?...

Kèsyon ou poze m yo, difisil pou reponn. Ou se yon nèg ki konnen poze kèsyon, chak jou yo vin pi konplike, se pou m reflechi anpil anvan pou m reponn.

Kilè yon maryaj konmanse?... Bib la di se yon mistè. Yon moun pa kapab esplike yon mistè. Sèlman ou kapab seye konprann li, men ou p ap janm rive jwenn bout li. Mistè a konmanse, depi nan konmansman maryaj la.

Ou di konsa: «Nou te gen enpresyon nou te yon sèl moun.» Kilè yon moun konmanse egziste? Devan lalwa, yon moun konmanse sèlman lè li fèt. Men li te gen vi depi anvan sa. Bon, kilè vi a konmanse?... Lasyans di vi a konmanse lè ze gason an rankontre ak ze fi a. Men pyès moun pa konnen kilè yo rankontre. Sa se yon bagay ki kache.

Men depi nan lè sa a, yon lòt vi konmanse, yon lòt moun egziste. Poutan li poko parèt. Tout tan yon manman ap pote yon pitit, se fèt pitit la ap fèt. Se tankou si li nan wout ap vini.

Sa se yon bagay ki fè ou wè ki diferans ki gen ant maryaj ak fiyansaj. Nou dakò, vi ou ak Sesil konmanse. Èske se sèlman lè nou te Legliz la li konmanse?... Nou te deja rankontre?... Men èske se lè nou te rankontre nan otobis la l te konmanse?... Se kapab lè nou te ekri nan premye senmenn nou te rankontre a?... Ki moun ki ka di lè sa konmanse?... Sa, se yon mistè.

Depi kounyeya, inyon ou ak Sesil, fòs la ki pouse nou

an, ki fè nou anvi rete ansanm lan, se chemen ki ap kondi ou nan mistè maryaj ou.

Men chemen sa a, se yon chemen ki long. Inyon sa a bezwen grandi tankou yon pitit nan vant manman li. Grandi piti piti ansanm, se pou sa fiansaj la. Tou sa nou fè ansanm ede inyon ap grandi; bèl bagay nou gade ansanm, difikilte nou rankontre, kè kontan nou genlè wè, doulè nou santi lè pou nou separe, ti koze nou, silans nou, lèt nou ekri, repons lèt yo nou ap tann, espwa nou, dekourajman nou. Se tout bagay sa yo ki ede inyon an grandi, jouk tan pou yon jou li vin yon mistè.

Men tout bagay sa yo kache, pyès moun pa konnen yo, se Bondye ak nou menm ki konnen l, epitou kèk moun ki zanmi nou, nou mete nan ti koze nou.

Se konsa, maryaj la deja konmanse, malgre li poko fèt. Li tankou yon pitit ki nan vant manman l, ki ap tann lè pou l fèt. Maryaj ou ap fòme.

Jou nòs la, se jou maryaj la fèt la. Se tankou yon lòt moun ki fèt, tout moun kapab wè l. Lè sa a, yo pare yon fèt nòs epi yo anonse tout vwazinaj gwo nouvèl la.

Lè de (2) moun fiansse, yo tankou si se chache y ap chache wè si youn fèt pou lòt. Jou nòs la, yo tankou si yo di tout moun konsa: kòm nou wè sa ka mache, jòdi a n ap mete nou pou nou viv ansanm.

Se pa yon sètifika maryaj ki fè yon nòs, tankou tou se pa yon batistè ki fè yon timoun. Men sa pa vle di pou sa papye yo pa nesesè. Yon maryaj, se pa yon bagay prive li ye, se yon bagay piblik Leta rekonèt. Se pou sa, pou li gen valè, se pou tout moun konnen l tou. Se lè sa a, lalwa pwoteje l. Litè te di yon fwa: «Yon maryaj an kachèt, se pa yon maryaj li ye.» Se pou sa, depi tout tan, tout kote, kou gen maryaj, gen fèt.

Ou mèt asire m anvi fete maryaj ou ak Sesil. Mwen deside pou m fè tou sa m kapab pou maryaj la fèt pi vit posib.

Se pou sa m te ekri pastè Amòs. Men li poko ban m repons.

Pastè Amòs ekri Waltè T. —

Gen anpil bagay nan lèt ou a ki fè m sezi. Se misyon an ki te mete disiplin sa yo nan Legliz an Afrik, malgre yo pa pratike yo ni an Ewòp, ni an Amerik.

Toutan misyon an te aplike yo, sa pa t gen mal. Men kou ou se pastè isit, ou konmanse pale. Poutan, se sa ou te montre nou sèlman nou fè.

Ou kwè Franswa ta vin konfese ou peche l, si yo pa t denonse l?... Si l te ranje kò l, pou se li menm ak fi a sèlman ki te konnen sa, se lè sa a mwen ta ba ou rezon.

Men se sèlman lè yo kenbe l, li repanti. Lè nou di l pou l pa pran lakonminyon pandan sis (6) mwa, se nan yon eprèw nou mete l. Sa pa vle di nou refize padonnen l.

Epitou, se yon avètisman pou lòt manm yo. Sa kapab ede yo reziste lè tantasyon an vini. Si m pa t mete Franswa an pinisyon, anpil lòt ta anvi fè tankou l, se mwen ki ta reskonsab.

Mwen pa gen dwa fè bagay konsa, se pou m gade Legliz la pwòp. Nan 1 Korènt, chapit 11, vèsè 27, Levanjil la di konsa: «Se poutèt sa, si yon moun manje pen Senyè a, osinon li bwè nan gode Senyè a yon jan ki pa konvnan, moun sa a koupab, paske li peche ni kont kò Senyè a ni kont san li a.» Se pa sèlman vi yon moun peche a menase, men vi nou tout.

Se pou sa, Legliz gen pou l pini peche devan je tout moun. Bib la montre nou Bondye tou pini peche. Paske David te fè adiltè ak fanm Ouri, pitit gason l te mouri (2 Samyèl, chapit 12, vèsè 18). Ananyas ak Safira te tonbe mouri rèd, paske yo te manti (Travay, chapit 5, vèsè 1-11).

Mwen konnen jenn gason nou yo pi byen pase ou. Se fasil yo rekonèt erè yo, pou yo kapab chape yon pinisyon. Sa ou vle fè la a gen danje. Si se fasil konsa ou padonnen, pito yo vin repanti pase pou yo fè efò pou yo pa viv nan peche. Konsa n ap toujou nan menm istwa a.

Epitou, pinisyon fè nou repanti. Si m pa t pini Franswa, li pa ta janm repanti pou sa l te fè a.

Se pou rezon sa a mwen pa vle retounen l touswit nan lekòl la. Se tout moun nèt ki te konnen sa l te fè a, elèv kou pwofesè. Si nou pa t mete l deyò, prestij lekòl la t ap tonbe.

Lontan, adiltè pa t fèt si souvan an Afrik, paske se bagay yo te pini rès. Gen delè menm se touye yo te touye moun yo. Lè misyonè yo vini, yo di se yon peche l ye. Yo menm lese kwè se pi gwo peche ki genyen.

Konsa, bagay la vin yon tantasyon pou moun yo. Men jòdi a, ou vle anpeche m pini moun yo pou sa. Bon, kisa ou vle m fè?...

Sa ta yon plezi pou m ale wè fanmi Sésil yo, malgre m fin konnen sa yo ap di pou defann tèt yo. Li ta pi bon pou Franswa ale ak mwen. Mwen ta renmen ou voye di l pou l vin rann mwen yon vizit.

Y.....22 septanm

Sésil ekri Franswa —

Lèt ou a te konsole m. Mwen kontan wè ou pa t fache. Depi kèk jou m te vle ekri ou, men mwen te gen twòp devwa pou lekòl la.

Mwen gen yon bon nouvèl pou m anonse ou, gen yon ti zanmi m yo rele Bèt ki gen yon nonk li ap travay nan Edikasyon Nasyonal. Li di m li ta vle fè ou antre kon pwofesè nan yon lekòl Leta.

Mwen mande ou pou ou asepte plas sa a. Sa va penmèt ou gen yon ti lajan, epi n a kapab wè chak jou.

Franswa ekri Waltè T. —

Mèsi pou lèt ou ekri m 19 septanm lan. Fòk mwen panse sou li pi lontan.

Jan ou konpare maryaj ak fanm ansent la, enteresan anpil. Men sèlman lè yon timoun nan vant manman l, yo ka kalkile kilè li ap fèt. Mwen pa fouti di ou kilè maryaj pa m ap fèt. Se sa ki fè tann lan difisil. Lèt ou a rive menm lè ak pa Sesil la. Di m sa ou panse?... Èske m kapab travay nan yon lekòl Leta, pandan m nan Levanjil la?...

Èske ou kwè li bon pou nou toude nan menm vil la?... Mwen ta renmen rete kote li ye a, men depi kounyeya, mwen santi lèt li yo ap manke m.

Waltè T. ekri Franswa —

Natirèlman, ou kapab travay nan yon lekòl Leta, malgre ou se yon levanjil.

Si Legliz ta vle reprann ou, fòk ou asepte, men pastè Amòs voye di m jan bagay la te pase a, li poko kapab anvizaje sa kounyeya. Se pou nou asepte rezon li bay yo. Li menm tou, se devan Bondye pou li deside l.

Sa vle di ou lib fè sa ou vle. Bondye ak nou chak jou, Li pwomèt nou fè nou jwenn manje nou chak jou, men Li pa di nou L ap ban nou yon kantite ki pou sèvi nou tout tan.

Men sa m konseye ou, se pou ou pran plas yo vle ba ou a. Petèt ou va gen yon pi bon temwayaj nan mitan moun yo ki pa levanjil la. Se pou ou siveye kondit ou, epi mete aktivite sou ou.

Si ou rankontre Sesil souvan, sa bon tou, sa kapab ede maryaj la. Mwen deja di ou fiansaj la se yon eprèv li ye. Sa pa vle di pou youn seye lòt, men se pou nou wè si devan Bondye, nou ka vin yon sèl kò.

Lèt se bagay ki itil nan ka sa a, paske ou kapab di plis bagay pase lè ou ap pale. Men yon moun pa kapab fin konnen yon lòt nan lèt sèlman. Se pou yo rankontre nan tout sitirasyon, ke yo move, ke yo kontan. Se lè de (2) moun ap koze youn dekouvri lòt.

Menm lè de (2) moun p ap di anyen, se pale yo ap pale, paske silans la nan pawòl la tou. Se pandan tan sa a, ou chache mo pou ou di. Se pou nou pale epi koute sa lòt moun lan di. Paske yon maryaj ki pa gen pale, se tankou yon plant ki pa gen dlo, yon jou li va fin cheche nèt.

Nou pa oblije dakò sou tout bagay, men se pou nou tèlman renmen, youn respekte lide lòt.

Lè nou rankontre chak jou, gen yon bagay ki difisil, se pou chak moun gade limit li, pou nou ka reziste nan tantasyon.

Lè ou avèk Sesil, se pou ou chonje manman ou tou te

jenn fi yon lè.

Toujou chonje sa m te ekri ou nan konmansman lanne a: «Se lè yon moun konn kenbe tèt li, li se yon gason.» Sa se bagay ki enpòtan anpil, lè ou vle maryaj ou sòti byen. Paske yon moun pa kapab mèt tèt li nan maryaj, si li pa egzèse depi anvan.

Men yon lòt bagay ankò, pastè Amòs voye di m li pral wè papa Sesil. Li ta renmen ou ale ak li. Pase kote l tanpri lè ou nan vwayaj. Jou sa a, m a priye pou ou.

B.....28 septanm

Waltè T. ekri pastè Amòs —

Chè frè Amòs, lèt ou a sitèlman kare, li frèt. Mwen wè lèt mwen an te fè ou lapenn anpil, e m santi kijan sa te difisil pou ou reponn mwen.

Men m remèsye ou pou jan ou pale ak mwen kare kare.

Ou gen rezon, nou menm misyonè, nou fè anpil erè. Se pou nou bese tèt nou devan fòt nou. Se menm bagay la mwen voye di Franswa. Misyon an fè anpil betiz nan edikasyon li ba li.

Se yon mirak malgre tout erè sa yo, Bondye rive kanpe yon Legliz isit la. Se pou sa, se Li menm sèl ki gen tout merit la.

Mwen pa vle defann tèt mwen, paske se pa mwen menm ki nan ka. Se Franswa ak anpil lòt tankou l. Se pou yo nou oblije ap chache ki kote volonte Bondye ye. Mwen ta vle ou konprann se sèlman bagay sa a ki fè m poze ou kèk kèsyon sou dènye lèt ou a.

Èske gen yon jan pou yon moun gen prèv yon lòt repanti?... Èske sa se yon prèv, lè yon moun sispann pou yon tan fè yon bagay li te konnen fè?... Ou pa kwè se Bondye sèl ki gen pouvwa pou sonde moun lan?...

Ou bay 1 Korent, chapit 11. Men nan pasaj sa a, yo di:

«Se pou chak moun egzaminen tèt li li menm.» Se lekontre Legliz an Afrik yo fè, se pastè ak ansyen yo ki egzaminen rès manm yo. Men poukisa yo pa egzaminen pastè yo ak misyonè yo tou?...

An reyalite, ki moun ki kòrèk?... Se mwen menm?... Se ou menm?... Si se sèlman sa ki kòrèk ki pou pran lakonminyon, ki moun ki ap kapab pran l?

Sa ki kòrèk, se sila yo ki konnen yo se pechè.

Kounyeya, Franswa konnen l se yon pechè, se pou sa li bezwen chache konminyon avèk Jezi. Èske nou kapab anpeche l wè Bondye l?... Èske nou kapab refize ba li sa Jezi vle ba li?...

Wi, mwen dakò ak ou, gen delè Bondye pini. Men nan tout egzanp ou ba yo, se Bondye ki pini, men se pa moun ni Legliz. Natan ki te pastè David pa t pini l, epitou, ou pa pou bliye David te viv anvan Jezi te vin mouri sou kwa pou nou. Nou menm ki ap viv apre David, nou gen pwomès ki te fèt nan Ezayi, chapit 53, vèsè 5: «Men, se pou peche nou ki fè yo te mete san l deyò konsa. Se akòz mechanste nou ki fè yo te kraze l anba kou konsa. Chatiman ki te pou nou an, se sou li li tonbe. Se konsa li ban nou kè poze. Avèk tout kou li te resevwa yo, li ban nou gerizon.» Nan souffri l pou nou, Jezi pran pou li menm, pinisyon nou te merite. Se pou sa nou lib, depi nou konfese fòt nou epi nou viv nan lafwa.

Apa kalite bon nouvèl sa a Bondye voye Legliz vin bay pèp la, yon padon ki lib epi gratis. Padon Bondye bay la pa bon mache, se yon pakèt lajan sa koute, li koute lavi Jezikri. Men se sa ki fè bagay la difisil, kalite jan nou bezwen padon sa a, se gratis yo ofri nou li.

Ou di gen danje, men ou gen rezon, paske yo kapab fè yon abi ak sa. Men se Bondye ki pran chans, se pa nou menm.

Si Bondye asepte pran chans la, èske se pou nou leve yon gwo miray pou nou ka pwoteje kado sa a ak disiplin Legliz yo?

Chè frè Amòs, bagay sa a poze yon gwo kèsyon devan nou menm ki pastè. Èske dèyè disiplin sa yo nou pa kache ti lafwa nou ki piti anpil? Èske li pa posib pou nou fè Bondye konfyans li kapab kenbe Legliz li san tach? Èske ou kwè nou oblije ajoute kèk bagay? Èske se nou ki reskonsab pou kenbe Legliz pwòp? Ou pa kwè travay nou, se sèlman anonse Levanjil pou nou ofri padon Bondye bay san kondisyon? Si nou obeyi Bondye nan travay sa a, li menm, li konnen kijan pou l fè rès la.

Nou gen prèv la nan egzanp Ananyas ak Safira ou te bay la. Yo pa t di laverite, yo te manti, se pou sa yo te tonbe mouri rès. Wi Bondye kapab pini konsa. Men ankò yon fwa, se pa Pyè ki fè sa rive moun yo, se Bondye Li menm ki te fè sa. Li kapab fè sa ankò jodi a.

Èske nou kwè sa?... Èske nou fè L konfyans?...

Men yon dènye kèsyon ankò. Èske ou kwè se yon bagay ki fasil, yon bagay ki pa koute anyen, pou yon moun konfese peche l? Souvan se moun ki pa janm konfese peche yo ki pale konsa. Pou mwen, se bagay ki pi difisil sou tè a. Pou Franswa menm, se goumen li te goumen ak tèt li. Mwen kapab di ou sa, yon pastè santi bagay sa yo.

Pou disiplin lekòl la, mwen konprann trè byen sa ou di a. Lekòl ak Legliz pa menm. Sa ta pi bon si Franswa pa ta retounen travay nan menm lekòl la. Petèt nou kapab jwenn yon lòt solisyon pou li.

Mwen voye di Franswa pou li vin wè ou. Mwen kontan anpil pou vizit ou vle ale fè papa Sésil la. Mwen mande Bondye pou Li enspire ou pandan misyon sa a. Mwen avèk nou an panse.

Franswa ekri Waltè T. —

Men prèske gen twa (3) senmenn depi m isit la. Ala tan an pase vit.

Lè m te fèk rive, mwen te ale wè pastè Amòs. Li te kontan wè m. Sa te fè m sezi. Denmen, nou pral wè papa Sesil ansanm. Jak, pitit papa m lan, ap ale ak nou pou reprezante fanmi a. Konsa, se va yon vizit ofisyèl.

Men anvan m ale, m ap prese ekri ou kèk ti mo. Sesil resi fè m jwenn travay. Chak maten, kou m pral lekòl, mwen chonje l. Men sa m pi kontan, se lè pou nou rankontre apremidi lè lekòl lage.

Sesil gen lespri. Li toujou gen yon nouvo lide. Li prete yon bisiklèt epi nou ale fè yon pwomnad, jouk lè labrin pral tonbe. Se lè sa a pou l antre lakay nonk li.

Se konsa, youn konmanse dekouvri lòt, tankou ou di a. Se kounyeya mwen wè ki jan m te avèg. Lontan mwen te gade yon fi tankou yon bagay ki itil, yon bwòs dan nou bezwen pou sèvis nou. Mwen te vle seye youn, pou m te ka wè kijan yon fi ye. Ala mal mwen te mal.

Kounyeya, mwen pa vle konnen pase se Sesil. Se tankou si lòt yo pa t egziste pou mwen. Nan youn lan, nou jwenn tout lòt yo.

Mwen kite l ap pedale devan m, pou m kapab gade l byen. Li penyen cheve l monte, sa fè tout nwa kou l parèt. Li gen kou long, epi li pliye l jan l vle. Lè li ap fè efò pou l pedale, kou l balanse menm jan ak kò l. Mwen ta kapab rete lontan ap gade mouvman kò l, tank sa bèl.

Lè nou desann bisiklèt yo, nou ale chita nan zèb la. Pa gen yon koze nou pa pale. Li gen lide l sou tout bagay. Lontan mwen pa t janm kwè yon fi te kapab gen lide pa l sou tout bagay.

Sa l di a, pa gen sitan enpòtans tankou jan l di l la. Lè sa a, se son vwa l sèlman mwen tande, epi men l ak je l m ap gade.

Kan konsa, mwen anvi manyen l. Men yon jou ou te di m konsa: «Gade karès ou yo pou fyanse ou.» Jouk ki kote mwen ka ale?... Ou te di m se pou m rete nan limit la. Men ki kote limit la ye?...

Mwen pito di ou kareman nou konnen bo. Nou toujou rive la. Se pa kou nou fèk rankontre. Nou toujou konmanse tankou si youn pa t konnen lòt. Chak fwa, nou toujou konmanse menm jan an. Pandan n ap pale, men nou chache rankontre. Mwen santi l ap tann mwen pran men l ak bra l. Li kite m apiye tèt li sou zepòl mwen, tou dousman, san di yon mo, nou bo.

Èske nou ale twò lwen?... Èske kòm kretyen, nou kapab fè sa?... Si ansyen nan Legliz yo te wè nou?...

Kite m di ou yon bagay, lè m bo l, mwen gen yon anvi ki leve nan mwen ki fè m ta vle pran l nèt. Se yon bagay m pa kapab anpeche.

Si ou pa t fè m chonje manman m, epi si Sésil pa t voye di m konsa: «Mwen te renmen ou plis ankò, paske pandan nwit sa a, ou pa t seye vin kote m.» Si se pa t sa, mwen pa konnen kisa m pa ta deja fè.

Lè m te renmèt Kris tout bagay, pandan nwit mwen te pase lakay ou a, mwen te kwè m te delivre. Ou te di konsa: «Kris pa konplike, se yon fòs ki penmèt nou gen laviktwa sou peche nou.»

Lè m te fèk konvèti, se te vre, men kounyeya, se pa menm bagay. Anvi sa a, pi fò pase tout bagay. Fwa m pa kapab ede m. Jezikri pa koute m lè m priye, pawòl mwen pèdi tankou van. Anvi sa a, pi fò pase Jezi. Poukisa Jezikri pa debarase m yon fwa pou tout ak bagay sa a?...

Renmen m renmen an fè m pèdi fwa m. Oubyen, ou pa kwè lè yon moun nan Levanjil se pa pou l kite koze renmen?...

Gen delè, mwen pè tèt mwen. Mwen pè bèt la ki ap dòmi andedan m lan. Mwen pa konnen si ou konprann mwen?... Lèt sa a, se sekou li vin mande.

M ap pati denmen, lè m tounen nan kèk jou, se pou m jwenn yon lèt ou ap tann mwen. Si se pa sa, malè ka rive m.

B.....18 oktòb

Waltè T. ekri Franswa —

Li prèske minwi, men mwen vle reponn lèt ou a touswit.

Ou di konsa Jezi pa koute priyè ou. Mwen mande m, kisa ou mande L nan priyè a? Ou ta vle pou L fè ou pa gason?... Kisa ou vle?... Pou ou pa ni fi ni gason?... Pou ou pa janm gen anvi?...

Se pa bagay ki posib. Tou sa yon moun fè, li fè l, paske l se yon gason oubyen paske l se yon fi. Ke se nan dòmi, ke ou reveye, sa ou ye a, ap toujou rete. Lè ou nan travay, lè ou nan jwèt, se sa ou ye a, ki di ou sa pou ou fè. Sa dominan tout panse ou, menm lè ou nan priyè, li la.

Si ou kwè nan Jezikri, ou konnen kò ou se kay Li. Ou pa kapab mande L pou L kraze moso nan kay Li. Ou tou konprann Li pa kapab tande ou.

Si Kris ak ou, ou kapab viv jan ou ye a.

Ou mande m, si moun ki kwè kapab renmen? Gen anpil kretyen ki retire tèt yo nan lavi epi ki viv san yo pa renmen. Yo kwè sa kapab pwouve yo delivre ak peche.

Se twonpe moun sa yo ap twonpe tèt yo. Moun ki gen fwa pa pou kouri. Jezikri pa t kouri. Li te vin sou tè a, tankou yon jenn gason. Fanm te poze men sou Li, yo te bo L, yo te rakonte L koze yo, yo te kriye devan L. Li vin devan kabann yon ti fi ki malad, Li pran l nan men L, yon fanm te manyen rad Li, Li te gen de (2) zanmi yo te rele Mat ak Mari. Li te konn pale sèl ak fanm, yon jou se te kote yon pi, yon lòt jou, Li t ap ekri sou sab la.

Fanm lan ki te bo pye Jezi a, se yon fanm ki te mennen

move lavi. Se sa ki fè moun yo ki te wè sa pa t kontan. Se Li menm ki te pran defans Li. Jezi te lib nan rapò L ak lemonn.

Se Li menm sèl ki rive gen laviktwà sou tout bagay. Lè pou yon moun gen laviktwà, fòk li dominen tèt li. Se la Li vle mennen ou, se pa kouri Li vle ou kouri.

Ou pa kapab vle kouri, pase ou se gason. Se pou ou asepte ou jan ou ye a.

Kite m rakonte ou yon ti istwa.

Te gen yon fwa yo te kenbe yon tig, epi yo te mete l nan yon kaj. Yo te pran yon nèg ki te pou ba l manje epi siveye l.

Nèg la te vin zanmi tig la, se pou sa li te vle toujou ap ale kote kaj la. Li te konnen ap di tig la yon kantite bon ti koze. Men tig la te toujou kale je vèt li a sou li.

Lè nèg la wè sa, li vin pè tig la, epi li mande Bondye pou L fè tig la vin dou.

Yon jou swa, pandan nèg la ap dòmi, yon ti fi ki pèdi wout li al kole kò l sou kaj la. Tig la pran l ak grif li, ti fi pa menm gen tan rele, pase lè nèg la leve, li wè ti fi a benyen nan san.

Lè nèg la wè sa, li di Bondye pa fè tig la vin dou, li vin pi pè l ankò. Li pran tig la, li fèmen l nan yon kacho pou pyès moun pa ka pwoche kote l.

Tig la menm konmanse gwonde jou kon nwit, gwonde sa yo anpeche nèg la dòmi. Nan pa dòmi, nèg la tout tan ap wè tablo ti fi a, tig la te devore a. Lè sa twòp, li mande Bondye pou fè tig la mouri.

Bondye reponn li, men sa pa t dakò ak sa nèg la te mande a. Bondye di l konsa: «Fè tig la vin kote ou kouche a, kote ki pi bèl nan kay la.»

Nèg la reziyen l, pito l mouri pase pou l kontinye ap tandè jan tig la gwonde. Li fè sa Bondye te di l, li louvri pòt kaj la, li fè tig la sòti epi li di konsa: «Ke volonte ou fèt.»

Tig la antre nan kay la, epi li rete kanpe. Nèg la menm

ap gade l pou wè kisa l vle fè. Lè tig la wè nèg la pa pè l, li ap viv tankou si pa t gen anyen, li tou vin kouche nan pye nèg la.

Konsa tout bagay te konmanse byen. Men pandan lannwit, tig la rekonmanse gwonde ankò, nèg la menm pè ankò. Lè l wè sa, li oblije kite l antre pou l fè fas kare ak li. Li oblije gade l nan je ankò. Epi konsa li te vin fè sa chak jou.

Li pa t rive vin dominen l nèt yon fwa pou tout. Li te oblije toutan ap goumen pou l pa pè. Chak jou li te oblije montre kouraj li. Apre kèk lanne, yo vin bon zanmi, nèg la te kapab mete men l nan bouch li, men li pa t pou janm retire je l sou li. Lè youn te gade lòt, yo te kontan wè yo ansanm, paske youn te bezwen lòt pou viv.

Franswa, se pou ou aprann viv ak tig la, se pou ou pran kouraj ou ak de men, pou ou gade l nan je. Se konsa Kris kapab delivre ou.

Si ou kwè nan Li, ou menm ak tig la, youn kapab karese lòt. Gen kretyen ki kwè pou yo fè Bondye kontan, se pou yo viv tankou si yo pa t gason. Ala sòt yo sòt. Se moun ki kwè toutbon ki kapab renmen, jan pou yon moun renmen.

Jouk ki kote ou kapab ale?... Ale kote ou ka rive, mete men ou nan bouch tig la si ou kapab. Men pinga ou kwè ou pi grannèg pase pyès moun, piga ou seye ale twò vit. Se pou ou konnen lè ou ka fè yon karès, paske tout moun ap plede bo san gade dèyè, pinga ou kwè sa pa gen danje.

Pa kite je ou sòti nan je tig la. Se veye l ap veye ou. Li wè chak mouvman ou fè epi li konn kote ou fèb.

Franswa, mwen mete ou sou yon chemen ki gen anpil danje. Men m konnen ou p ap tonbe, ou p ap fayi. Mwen redi l ankò, moun ki kwè pa kouri.

M ap bay yon zanmi lèt la pou ou kapab jwenn li vit. Pou depi lè minwi pase a, kounyeya li fin jou.

Pastè Amòs ekri Waltè T. —

Jòdi a, m ap rakonte ou vizit nou lakay papa Sesil.

Anvan sa, kite m di ou mèsì pou dènye lèt ou a. Sa fè m plezi pou m tande yon blan, yon misyonè di konsa blan kapab fè erè tou.

Lè ou di konsa Bondye kapab bati Legliz li, menm si nou menm nou tonbe, sa fè m kontan, sa konsole m anpil.

Pou istwa disiplin Legliz la, mwen kwè sa sòti nan jan ou reponn kèsyon sa a: «Èske gen padon san pinisyon?...» Menm moun ki pa levanjil kwè Bondye pini moun ki pa respekte sa l di.

Men misyonè yo vini, yo di Bondye pa pini, li padonnen. Sa fè tou, kote Levanjil ap avanse, dezòd ap pran pye. Se moun ki pa nan Levanjil ki pè Bondye, men se pa kretyen. Yo menm, yo di konsa: si Bondye pa pini, nou p ap pèdi anyen si nou peche.

Kisa pou m fè?... Mwen p ap pran chans swiv konsèy ou yo. Mwen genlè m pa gen ase fwa. Nou menm ki sòti nan Ewòp, nou genlè gen plis fwa pase m. Èske Legliz laba yo mache pi byen pase sa isit yo?... Oubyen, èske nou fèmen je nou pou nou pa wè sa ki ap pase?

Lè yon moun peche isit an Afrik, se pa sou li sèlman peche a tonbe, men sou nou tout. Mwen kwè sou pwen sa a, nou pi pre Bib la pase ou. Ou pa t devlope kèsyon sa a.

Men se sa ki gen anpil enpòtans nan koze maryaj Sesil la. Papa a kwè maryaj la, se pa yon bagay ki regade sèlman Sesil ak Franswa. Sa regade tout fanmi an. Se pa li menm sèlman ki deside ki kantite lajan pou dòt la ye. Gen frè Sesil yo, gen nonk li, gen granpapa l, gen granmè l ki te nan diskisyon an. Papa Sesil pa gen anyen kont Franswa. Li konsidere l kon yon gason onèt, kòrèk.

Men nan ki sitirasyon papa a ye.

Premye madanm li pa t fè pitit. Men kòm fòk li gen yon gason, paske yo kwè yo oblije renmèt lavi papa yo te ba

yo a. Si se pa sa, vi yo a pa t nesesè.

Se pou sa, li pran yon dezyèm madanm. Se fanm sa a ki vin fè Sesil epi apre sa li vin gen twa (3) gason.

Se pa nèg ki razè. Se yon moun ki gen anpil aktivite, li gen yon gwo plantasyon kakawo. Men malgre sa, li pa rive peye pase mwaye nan dòt manman Sesil la. Se pou yo pran sou dòt Sesil la pou yo kouvri lòt mwaye a.

Men gen twa (3) gason tou. Li vle fè yo kontinye etidye, men chak lanne, etid yo koute pi chè. Epitou, li espere marye mesye yo yon jou, men se yon sèl fi li gen kont twa (3) gason.

Kòm ou wè, se pa yon nèg ki kras, li pa parese tou, men se nèg ki wè lwen. Nonk Sesil yo menm, yo siveye bagay la pre.

Nou te pale san fè bri. Pou li menm, li kwè plis yon gason peye chè pou yon fi, se plis fi a soumèt li bay gason an. Si se pa sa, kou yo gen yon ti kont, fi a mete deyò, epi li di konsa: «Se pa byen ou mwen ye, ou pa t bay anyen pou mwen.» Men mari a tou pi atache ak madanm li, lè madanm lan koute l lajan.

Lontan, se bèt yo te konn bay pou dòt la. Si maryaj la te vin kase, se pou yo te renmèt bèt yo. Sa te sèvi tankou yon siman pou maryaj la.

Papa Sesil di m se blan yo ki vin ak istwa lajan sa a, epi se sa ki gate bagay la. Sa se yon ti repwòch li te vle fè m, paske l di m vle viv tankou blan. Li pa di m sa kareman, men mwen konnen sa l panse.

Pou li menm, dòt la se yon bon koutim li ye pou Afrik. Se yon bagay ki montre bofi renmen bopè, epitou sa penmèt ou wè si nèg la kapab okipe madanm li ak pitit li.

Gen yon lòt bagay tou ki fè l mande kantite lajan sa a. Mwen kwè li gen lide pran yon twazyèm fanm. Li pa di m sa, men mwen santi sa. Apre tout pitit sa yo, Sesil yon ti jan fatige.

Lè mesye yo gen anpil madanm, yo kapab pa fè pitit twò souvan. Legliz menm di anpil fanm se peche, men li

pa di kijan pou yon fanm fè pou l pa gen yon pitit chak lanne. Souvan nou konn mande kijan misyonè yo fè pou jwenn solisyon pwoblèm sa a. Men yo pa janm di nou anyen sou koze a.

Jan ou wè kèsyon an, kisa ou te vle m di. Mwen menm, mwen pa konnen kisa pou m fè pou fè pitit gason m yo fè klas segondè yo. Èske se pou m kite pitit fi m yo marye san m pa touche dòt pou yo?...

Sa nou rele renmen an, mwen pa kwè papa Sesil konprann sa. Mwen pa wè kijan pou m esplike l sa.

Mwen konnen ou pa kontan ak mwen, paske kòm afriken, ou te kwè mwen te ka fè plis. Nan yon sans ou gen rezon. Li pale pi lib ak mwen pase si se te ak ou menm. Men gen yon bagay ki yon ti jan difisil.

Papa Sesil ak mwen, nou se moun ki sòti menm kote. Nou se fanmi lwen, se sa ki yon ti jan jennen m. Mwen twò pre ak li. Nan ka sa a, ou ta kapab fè plis pase m, paske ou se blan. Se moun vini ou ye, ou pou ryan. Pito ou fè yon ti seye.

Mwen te kontan Franswa, li mete ti kò l tou piti, li pa pran pòz grannèg li. Mwen pa wè lòt solisyon, pase se pou l tann lè li fè yon ti ekonomi.

Waltè T. ekri Sésil —

Franswa te rakonte ou kijan vizit la te pase lakay papa ou la. Pastè Amòs te voye di m kijan tout bagay te pase.

Sésil, m ap mande ou pou ou pa pèdi kouraj. Bondye avèk ou, menm lè sa sanble l pa bon. Se lè nou pa wè kisa pou nou fè, nou konmanse travay. Lè tout bagay kite nou, lè nou pa kapab konte sou pyès moun, lè nou pa wè ki kote pou nou pase, lè sa a, nou lage kò nou bay Bondye, pase nou pa gen anyen lòt pou nou fè. Nou pa janm santi Bondye pi pre nou pase nan lè sa yo. Bib la di nou konsa, pinga nou pè, men kwè sèlman. Lè se Bondye sèlman ki rete nou, se pou nou lage kò nou nèt ba Li.

«Se kwè sèlman pou nou kwè,» sa se yon bagay pou nou aprann. Ou menm ak Franswa, se pou nou aprann sa ansanm. Se pi bon bagay ki gen pou pare maryaj nou. Se pou sa Bondye voye tenèb sa yo pou epwouve nou. Se pou nou apiye sou tou sa ki kapab penmèt nou mete konfyans nou an Bondye sèl.

Pi bon jan pou ou aprann sa, se pou ou kite Bondye pale epi pou ou koute vwa L. Lè nou ansanm, louvri Bib nou epi li kèk vèsè. Pale sou sa nou li a, pou nou konprann kisa l di. Kite Bondye konsole nou, konseye nou, epi kondi nou.

Aprè sa, kenbe men ansanm, di L tout tèt chaje nou. Se Li ki konnen wout la. Li va pran men nou epi L a montre nou kote pou nou pase, L a mete nou ansanm, Li p ap kite pyès moun separe nou. Se pou nou kwè sa ak tout kè nou.

Se pa pou youn wont lòt. Priye ansanm, se yon bagay ki mande anpil efò. Se depi kounyeya pou nou aprann sa. Se pou nou wè depi kounyeya si nou ka pale sou tout bagay, menm sou sa nou kwè. Lè fwa nou fonde sou menm bagay, sa sèvi fondasyon pou maryaj nou. Si nou bati kay nou sou wòch sa a pa gen van ki pou kraze l.

Yè, mwen t ap pale ak madanm mwen pou wè kisa nou ta kapab fè nan koze a.

Pou konmanse, mwen ta renmen ou ekri pastè Amòs yon lèt pou di l mès. Se yon bon bèje li ye. Sa fè plezi pou wè kalite tonton sa a, fè tout longè vwayaj sa a nan kalite move wout sa yo. Nou renmen l anpil. Gen yon bagay, se ou menm nou mande l. Malgre lèt la pou Franswa tou.

Lèt ou te ekri Franswa pou 19 jiyè a, fè nou wè ou se yon moun ki konnen ekri bon lèt. Se pou sa, nou mande ou si ou pa ta vle ekri papa ou. Nou konnen se pa abityè jennfi fè isit, men se pou rezon sa a nou kwè lèt la ka fè anpil bagay.

Nan sa pastè Amòs voye di nou, gen bagay ki fè nou gen espwa. Li di konsa papa ou pa gen anyen kont Franswa. Epi: «Se pa yon moun ki konprann sa yo rele renmen toutbon.»

Se pou ou seye bay papa ou yon lide sou sa, esplike l sa yo rele renmen. Nou toujou ap fè papa yo repwòch, di yo pa pale ase ak pitit fi yo. Men tou, pitit fi yo pa di papa yo sa yo santi, sa yo espere.

Pa ekri lèt sa a an franse, ekri l nan lang manman ou a. Di l ou renmen l, ou konprann tout bagay, ou pa ta vle manke nan devwa ou, ou pa vle abandonnen l.

Fè l yon pwopozisyon ki pratik. Fè sèvo ou travay. Men, fòk Franswa dakò ak ou. Konsa n a wè si nou ka mete tèt nou ansanm pou nou fè yon bidjè pou lajan nou.

Nou pa sèlman bezwen konnen, si youn ka konprann lòt, si youn ka renmen lòt, men nou bezwen aprann priye, aprann espere ansanm. Fòk nou konnen tou, si nou kapab antann nou sou kèsyon lajan, pou nou deside ansanm kijan n ap depanse lajan nou. Yon madanm fèt pou konnen konben lajan mari l ap touche. Epi, se pou yo dakò sou jan pou yo depanse l.

Sa pi enpòtan, pase pou yo gen anpil lajan.

Gen yon lòt bagay ankò Sesil. Nan konmansman lanne a, lè sa a Franswa patko konnen ou, mwen te voye di l

konsa: «Se ou menm ki reskonsab fi ou renmen an devan Bondye.»

Jòdi a, m ap di ou menm bagay la: kòm jenn fi, se ou menm ki pou deside jouk ki kote Franswa ka ale. Yon jenn gason pa fouti ale pi lwen pase yon jennfi penmèt li. Pa gen jwèt nan sa. Se yon renn ou ye, ou renmen yon jenn gason. Se pou ou fè l vin yon nonm...

Y.....1 novanm

Sesil ekri Waltè ak Ingrid —

Mwen di nou mèsè anpil pou lèt la. Mwen te li l pou Franswa, nou te kontan wè kijan ou menm ak madanm ou seye pran plas nou pou konsole nou epi konprann pwoblèm nou.

Si se pa t ou menm, nou pa ta konnen Bondye ap okipe nou, nitou maryaj ak fwa mache ansanm. Si nou pa t gen fwa, nou ta oblije kite sa. Men se paske nou pa konnen kijan sa ap fini, nou santi nou soude youn ak lòt.

Se premye fwa nou seye li Bib la ansanm. Lè nou te fèk konmanse, nou te wè sa yon ti jan dwòl, men apre nou vin wè jan sa bon. Sa ede nou lè nou pa vle rete nan koze renmen sèlman. Sa penmèt nou fè yon lòt bagay ansanm. Mwen wont priye fò devan Franswa.

Mwen te seye ekri papa m men sa pa t mache. Mwen pa kapab di ou kijan se yon bagay ki difisil. Se pa fasil pou yon blan konprann sa. Se tankou si m te gen yon miray ki separe m ak papa m.

Isit, papa yo pa kontan lè pitit fi yo di yon bagay. Yo pè pou yo pa pèdi otorite yo. Yo kwè nou pa respekte yo, sa fè yo pa kontan.

Mwen konnen sa ou di m fè a, se pou byen m. Se pou sa, mwen konmanse lèt la, m ap seye fini l. Men chak liy pou m ekri, se yon pakèt afè. Se pa fasil pou jwenn mo

pou di sa m panse.

Men, menm si m fin ekri lèt la, mwen konnen depi kounyeya, m p ap gen kouraj pou m voye l bay papa m.

Y.....7 novanm

Franswa ekri Waltè T. —

Mwen te kontan jwenn lèt ou a, lè m te sòti fè vwayaj initil sa a lakay papa Sésil la.

Sa te fè m chonje kantite moun ki pa gen pyès moun pou ekri yo, pou ba yo yon ti konsèy.

Istwa tig la bon menm. Li fè nou wè ni moun ki fèmen tig la, ni moun ki lache l pa sou bon chemen. Ni moun ki lage tèt yo nèt nan lemonn, ni moun ki ale kache tèt yo, tout se lach yo ye. Nou pa pou kouri devan batay. Si nou tonbe, se pa fòt tig la si l vin lènmi nou, se fòt pa nou. Nou konprann sa trè byen. Men gen yon koze ki twouble m. Kisa sa vle di: «Mete men ou nan bouch tig la?» Èske sa vle di m ka ale nèt, si m mèt tèt mwen, epi si m «pa ale twò vit,» tankou ou di a. Èske nou ka ini nou?...

Te gen yon lè, mwen te poze ou kèsyon sa a deja. Lè sa a, se pou yon tifi m pa t renmen, mwen te fèk konnen l, e m pa t menm gen lide marye ak li. Èske ou chonje sa?...

Lè sa a, mwen te di m te vle pare m pou m marye. Men ou te di m konsa: «Sa pa bon, se bagay ki pou vin fè m gen move abitud, epi abitud sa yo pou jennen maryaj mwen pita.»

Mwen te reponn ou konsa: pou m pa malad, se pou m ale nan fanm tanzantan. Ou te di m: se pa vre, se ale nan fanm lan ki ka fè m vin malad.

Mwen te di ou m vle montre m se gason. Ou menm, ou te di m sa montre m se ranyon.

Lè sa a, mwen te ba ou rezon. Men nou pa t anvizaje lè moun nan renmen.

Bon, si de (2) moun yo renmen. Sa a, mwen dakò ak ou, lè se vye jennès nan lari. Men si se avèk fiyanse ou?... Jennfi ou renmen an, sa ou santi ki ka viv ak ou a?... Sa ou pwomèt pou rete ak li pou tout lavi a? Poukisa se nan ti karès sèlman pou nou rete? Nou deja konnen youn se pou lòt?...

Mwen te tandè yon pastè di yon fwa: «Maryaj, se yon jaden kote tout bagay ka fèt. Si se pa nan jaden sa a, anyen pa ka fèt.» Se jou nòs la sèlman pou m vin mari fi a toutbon?... Kijan pou sa fè posib?...

Se pou ou konprann, mwen pa mande dwa pou m pase nwit ak nenpòt ki fi sou gran chemen. Se pou Sesil sèlman m ap pale, sa m vle marye a.

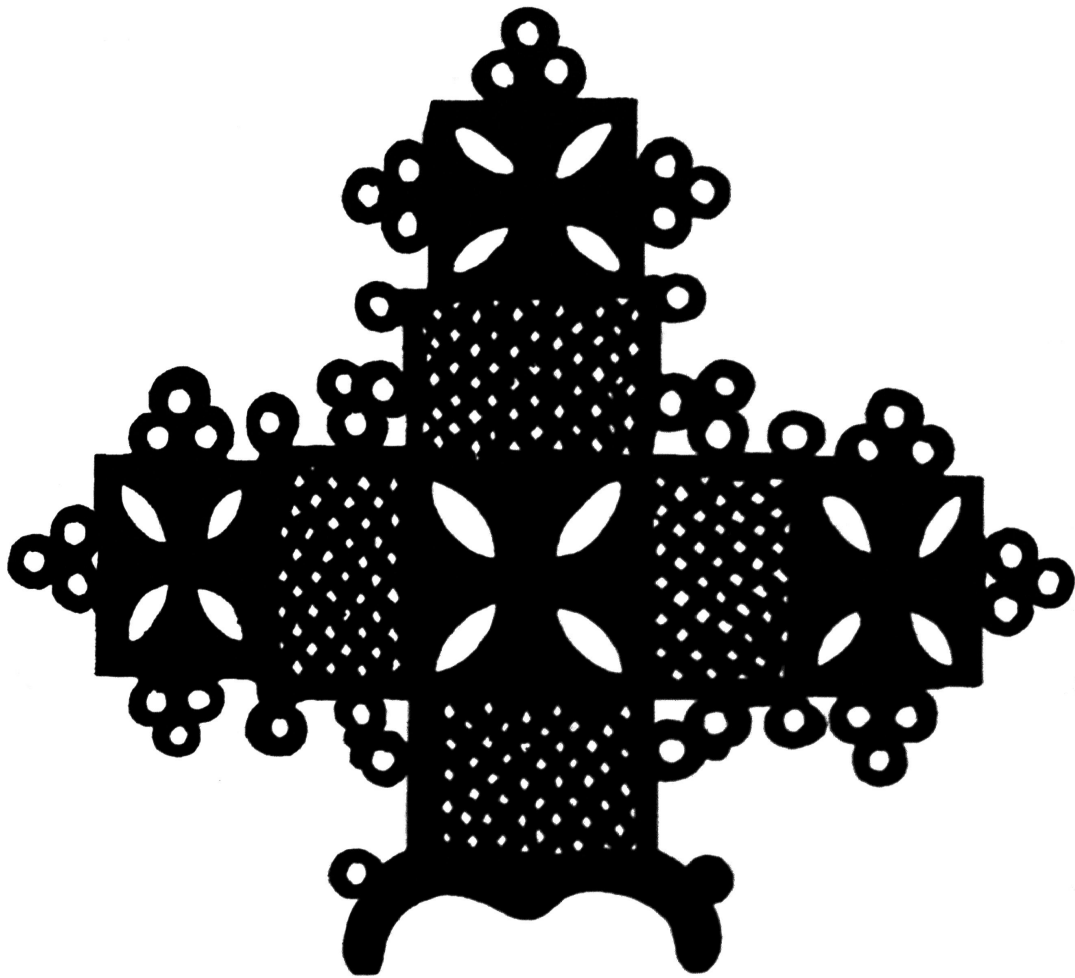
Se toutbon, fòk nou gen yon sètifika Leta ou Legliz pou nou ka gen relasyon? Pou nou menm, nou santi depi kounyeya, nou se madanm ak mesye, tankou apre sèvis maryaj la.

Gen de (2) jou, mwen santi Sesil ap tann san pale, lè pou nou toude fè yon sèl. Mwen te gen yon zanmi m ki te deja peye mwatye dòt la. Men li pa t vle kouche ak fi a anvan nòs la. Yon bon jou, fanmi fi a renmèt li lajan l, paske yo te pè l pa gason. Èske yon lide konsa p ap antre nan tèt Sesil?... Èske l p ap kwè m pa renmen l?...

Lòt jou, li te kouche nan zèb la. Pandan li te rete tankou yon ti zanj ap gade syèl la, wòb li fè yon ti leve epi jenou l parèt. Lè sa a, mwen santi m pa kapab ankò, mwen pran l nan bra m epi m sere l sou mwen ak tout fòs mwen. Menm lè a, li degaje l sòti, epi li kouri ale kote bisiklèt yo te ye a. Lè n ap retounen sou wout la, youn pa pale ak lòt. Men nan denmen lè nou rankontre, nou pa di anyen sou koze sa a.

Konben tan pou sa dire ankò? Konben tan n ap kapab kenbe?... Sa bon si nou te wè yon solisyon. Men pou nou menm, nou pa gen espwa yon moun ap ban nou yon

otorizasyon, ni nan senk (5), ni nan dis (10) lanne.
Èske se pou nou sove?... Ki kote pou nou ale?...

Waltè T. ekri Franswa —

«Yon moun ki nan Levanjil, se yon moun ki konnen tann.» Pawòl sa m di ou la a, se yon pastè ki te di m sa yon fwa. Se pou ou tann, twò prese pa fè jou louvri. Sa pa ka ranje anyen, se gate pou l gate tout bagay, ni libète ou, ni kè kontan ou.

Ou ap pèdi libète ou.

Kite m rakonte ou istwa yon fi ak yon gason m konnen. Moun sa yo te kwè yo te renmen anpil, nan yo menm, yo te santi yo te madanm ak mesye. Men apre yon lanne yo vin konprann sa yo te kwè a se pa t sa. Yo pa fè ni de ni twa, pase yo kite sa san fè kont. Si yo te deja ale twò lwen, èske bagay la ta ka pase konsa? Mwen tou konprann jan ou renmen Sésil la, se pa menm jan an ou te renmen premye ti fi ou te rankontre nan konmansman lanne a. Se pou sa menm, mwen ba ou konsèy pa ale twò lwen. Plis ou renmen, se plis sa fè ou mal lè pou ou separe.

Mwen konnen tande gason ki gen lontan depi yo marye, di konsa: «Depi anvan mwen te marye, mwen te konnen m t ap fè yon betiz. Men mwen te rive tèlman lwen, m pa t santi kouraj mwen pou m te fè bak. Jòdi a, m ap peye konsekans la.»

Mwen kontan wè ou renmen, nan lèt ou yo mwen santi sa. Men sa pa vle di ou pa twonpe tèt ou. Sa mande anpil tan pou konnen si yon renmen ap dire. Nan resansman yo te fè an Amerik, yo te wè maryaj ki pi bon, se maryaj moun ki te zanmi depi lontan, men ki fè sèlman kèk mwa fiyanse anvan yo marye. Yon egzamen gen valè lè li posib ou pa pase. Tan de (2) moun pase fiyanse, se yon egzamen li ye. Li gen valè si apre sa, maryaj la kapab pa fèt. Lè yon fiyansaj kase, se pa yon bon bagay, sa fè tout moun lapenn pase yo pa ta vle wè sa. Men èske sa ka konpare ak yon divòs, sa poko prèt pou rive la.

Kite m pran konparezon timoun ki an vant la, pou m ka

fè ou konprann mwen. Lè m konpare maryaj la ak yon timoun ki pral fèt, fiyansaj la, se lè manman an ansent. Lè fiyansaj la kase, se tankou yon fòs kouch. Sa vle di pitit la pa t kapab viv, se tou natirèl pou l sòti. Men si timoun lan fin deja fòme, pou retire l nan vant manman l, se pou ou touye l.

Konsa, ou pèdi libète ou. Men sa ki pi rès, nou gate tout plezi ki gen lè pou renmen an grandi pandan n ap tann lan.

Yon madanm marye t ap pale sou sa l te konnen fè anvan l te marye, li di konsa: «Pandan yon tan, sa pa t twò mal. Men lè m vin ansent, nou oblije chanje plan nou vit, epi nou oblije chache rezon pou bay kilè nòs la fèt pi vit. Sa fè tou, maryaj nou konmanse mal, li te pèdi prestij li, tout cham bagay la te pase. Sa pa t vo lapenn.»

Li pa janm bon pou yon timoun fèt anvan lè l. Sa mete vi timoun lan an danje. Se vre, gen anpil timoun konsa ki viv. Se menm jan an tou, gen anpil moun ki te ale lwen depi anvan yo marye, yo vin gen yon vi nòmal, men sa te difisil anpil pou yo.

Lè Sésil te sove apre ou te fin kenbe l la, se san reflechi li te fè sa, se ensten l ki pwoteje l. Kòm li pa nan dezòd, li santi lè a poko rive. Si l fè yon fo pa, sa ka kontrarye bonè l. Se pou sa jou sa a nou te fache, youn pa t pale ak lòt.

Mwen pa kwè Sésil ap doute ou, pase ou metrize tèt ou. L ap vin pi renmen ou. Kounyeya, renmen nou se an kachèt li ye. Nan kondisyon sa a, li pa bon pou nou ale twò lwen. Jou maryaj la, n a gen kont tan pou nou dekouvri tout lòt bagay yo.

Si ou pa kapab tann, ou vle goute anvan, se tout pi bon bagay la, sa ki pi bèl nan maryaj la, n ap gate.

Nou tou nou konnen nan renmen, anvi se yon pakèt afè. Sésil konnen tankou ou, se gason ou ye. Si ou doute, ale wè yon dòktè, li va ba ou asirans. Pou ou pwouve yon bagay ou doute, ou pa gen dwa fè Sésil mal pou sa, ou pa gen dwa mete bonè ou an danje.

Se pa posib pou ou verifye depi anvan maryaj li, si ou dakò ak madanm ou. Pou de (2) moun dakò sou bagay sa a, yo bezwen de (2) kondisyon pou sa: dabò, se pou yo gen kont tan yo, epi yo pa gen kè kase.

Si Sesil ta oblije mete nan lide l: «Jòdi a, se pou m fè sa ak Franswa. Se pou sa bon, si se pa sa, nèg la ap kite m.» Mwen kapab di ou depi kounyeya, lide sa a ta travay tèt li sitèlman, si nou ta fè sa, nou ta degoute nèt. Nan kalite kondisyon sa yo: youn pè fè lòt desepsyon, nou toude pè yo bare nou. Kijan ou vle jwenn yon plezi nan sa?

Si sa pa ta pase jan nou te kwè a, èske n ap oblije deside pou n separe? Mwen pa kwè ou mete sa nan lide ou?... Renmen nou an, se pa yon ti renmen sou zèl li ye?... Mwen kwè se yon bagay ki pi solid pase sa nou vle seye a?...

Pyès moun pa mande ou pou jou nòs la, ou gen esperyans yon gran jou. Epitou, pa gen moun ki fèt tou konnen, se ansanm pou nou aprann. Gendelè fòk anpil lanne anvan yon mari vin gen abitud ak madanm li. Tan nou bezwen pou youn vin konnen lòt, se sèlman nan maryaj pou nou jwenn li. Anvan maryaj la, se pou nou fè atansyon pou nou pa fè bagay ki pou anpeche lanmou nou kontinye grandi.

Yon moun pa kapab vle gen ni be, ni lajan be anmenmtan. Tout cham, tout bote fiansaj la, tout sekre l, se paske gen yon pyès nan kay la ou pa kapab vizite, tout tan lè a pa rive.

Si papa ou te anvi fè ou kado yon bisiklèt pou fèt Nwèl, li achte l, li sere l pou jou jou a. Men ou menm, ou pa fè ni de ni twa, pase ou plede ap moute l an kachèt. Lè jou Nwèl la rive, ou ap fè tankou si ou kontan, men fèt la pèdi tout sik la.

Ni fèt nòs la, ni premye nwit maryaj la, yo tout ap pi bèl si ou tann. Se jou premye nwit sa a ou va chonje sa m te di ou, epi se lè sa a ou va konprann mwen. Maryaj la, se pa sèlman yon fòmalitye li ye, lè nou fin pran angajman di

devan Bondye: «Youn se pou lòt,» se lè sa a, nou va wè ki pakèt afè sa ye. Se lè sa a nou pral wè ki moun nou ye.

An Ewòp, gen yon ti istwa yo konnen rakonte timoun yo. Istwa a di konsa: «Te gen yon manbo ki te fè yon wanga pou fè pitit fi wa a dòmi pandan san (100) lanne. Men jou pou l reveye, se pou yon jenn gason vin bo men l. Pou pwoteje l pandan tan li ape dòmi an, manbo a te fè yon pakèt raje ak lyann pouse sou tout bò chato kote li t ap dòmi a. Tout jenn gason ki te vle antre nan chato a anvan san (100) lanne a fin pase, pikan ak raje te mare yo, epi yo mouri. Men lè jou a rive jenn gason ki te fèt pou fi a, pase san anyen pa rive l.

Sa m ka fè pou ou, se pou m renmèt ou bay Bondye. Se li menm ki va fè ou yon bèl kado. Se pou sa m ap repete ankò: «Lè yon moun se levanjil, li fèt pou li tann.»

Pandan senmenn ki ap vini yo, ou mèt ekri m. Mwen gen pou m ale nan Nò kote lèt pa ka vini. Men kòm m ap retounen anvan Nwèl, m a jwenn yo.

Y.....12 novanm

Sesil ekri Ingrid —

Yèswa apre sèvis la, lè Franswa prezante m ba ou a, mwen te tèlman sezi, m pa t konnen sa pou m di ou. Mwen regrèt anpil ou te oblije ale si vit, epitou, pastè pa t la, jan m ta renmen fè konesans li tou.

Depi lontan mwen te anvè ekri ou, men kounyeya, sa pi fasil, paske m konnen ou. Se yon bagay ki dwòl, mwen pa kapab ekri papa m. Mwen gen yon pakèt lèt ki konmanse. Men mwen pa janm ka fini yo. Mwen pa kwè m a janm fini youn.

Mwen santi ou konprann mwen. Ou kwè m kontan anpil, ou gen rezon mwen se yon fi ki gen chans. Men souvan, mwen gen yon kè sere, mwen doute e sa fè m pè.

Mwen doute Franswa renmen m toutbon. Li pa janm di m li renmen m, toutan l ap mande m si m renmen l. Li pa janm bouke tande m di sa. Men li menm, li pa janm di m li renmen m. Se konsa, piti piti mwen vin doute, mwen pa kapab renmen l, si l pa renmen m. Li pa janm wè nesesite pou l di m li renmen m, ni poukisa li renmen m. Kijan ou vle pou m reponn li. Èske l renmen m toutbon?... Kijan yon moun fè pou l konnen si yon gason renmen l?...

Lòt jou, nou te fè yon kont. Se te pou yon ti bagay san enpòtans. Kawòtchou bisiklèt mwen an pa t ka kenbe van, lè nou te ale fè pwomnad nou fè chak jou a. Kòm mwen te gen siman ak para, li replen l pou mwen. Sa te fè nou anreta, paske nou te pèdi anpil tan. Lè li fin ranje wou a, mwen wè m te bliye ponp la. (Mwen pa janm sòti ak ponp la, pou yo pa vòlè l.) Pou sa sèlman, Franswa joure m yon pakèt joure. Li deklare konsa sa montre l fanm pa gen tèt. Sa sitèlman vekse m pou m wè jan l pale mal, lè n ap pouse bisiklèt yo retounen, mwen pa desere bouch mwen ak li.

Sa pa t si grav, paske nan denmen nou rekonsilye. Men malgre sa, mwen mande m kijan sa va ye pita, si depi kounyeya, nou konmanse nan goumen.

Sa fè m pè. Mwen ta renmen konnen si m ka fè pitit. Mwen pè si m pa ka fè pitit, li pa divòse ak mwen, oubyen li pa chache yon dezyèm madanm, tankou papa m. Ou pa kwè yon maryaj gate, si l pa gen timoun?...

Pou fini, gen yon lòt pwoblèm. Lòt jou mwen te resevwa lèt sa a m voye montre ou la a. Se yon nèg ki ap travay nan ministè Finans yo rele Mesye Anri, ki voye l. Se nonk ti zanmi m yo rele Bèt la, sila ki te fè Franswa jwenn travay la. Nèg sa a rich anpil, li te vle vin chache m nan oto l.

Mwen refize envitasyon an. Men si yon lòt fwa li envite m ankò, kisa pou m fè?... Mwen pa ta vle sanble yon moun ki pa gen lizaj.

Tanpri, reponn mwen sou sa.

Mesye Anri ekri Sesil —

Madmwazèl Bèt, zanmi ou a, di m jan ou se yon moun enteresan. Mwen ta renmen fè konesans ou, se pou sa mwen penmèt mwen vin tann ou vè senkè, lè lekòl lage. M ap vin nan oto m.

B.....18 novanm

Ingrid ekri Sesil —

Mwen konprann ou, tankou si se yon sè m ou te ye. Mwen ta kapab montre ou lèt lè m te fiyanse, se menm jan an mwen te pè epi m te doute.

Men se pou ou konprann, Sesil, nou bay gason yo traka, nou pa konnen kisa nou vle. Yon lè nou vle yo fò, yo solid, yo reflechi sou tout bagay. Yon lòt lè, nou ta renmen wè yo fèb, pou se nou ki fè tout bagay pou yo. Kijan ou vle pou yon gason konsa.

Mwen pral ekri Franswa. Si l pa montre ou lèt la, pa mande l pou l montre ou li. Se yon sèl bagay pou ou fè, se pou ou di l kareman sa ou bezwen. Toutan ou ka pale ak li konsa, maryaj ou pa an danje.

Toutjan, yon moun pa pou ale twò lwen anvan l marye. Se pa fè lanmou ki fè yon maryaj fèt. Men se maryaj la ki penmèt piti piti nou rive nan lanmou toutbon. Nan Ansyen Testaman, yo rakonte istwa Izarak ak Rebeka e yo di: «Izarak mennen Rebeka lakay li... Li pran l pou madanm li. Izarak te renmen Rebeka» (Jenèz, chapit 24, vèsè 67). Yo te marye san yo patko janm wè. Apre sa, yo vin renmen.

Anpil fwaye ou konnen, fonde san pa t gen istwa renmen anvan. Yo pa t menm mande fi yo si yo te dakò. Maryaj sa yo pa pi mal sòti pase sa. Souvan, se apre maryaj la moun yo vin renmen, tankou si se maryaj la ki mennen sa.

Yon endou te di yon blan konsa: «Ou menm blan, ou marye ak fi ou renmen, nou menm endou, nou renmen ak fi nou marye.» Yon lòt endou di yon bagay ki pi rèd ankò, li di konsa: «Nou menm endou nou mete yon soup frèt sou dife, epi piti piti li vin cho. Ou menm blan, ou mete yon soup cho nan yon asyèt frèt, epi piti piti li vin frèt tou.»

Chache pou ou wè ki kote Afriken yo ye.

Mwen voye di ou tout bagay sa yo, pou ou pa kwè yon moun oblije fè tout bagay depi anvan l marye. Nou tout nou konnen sa gen anpil enpòtans, men se lè de (2) moun marye sa posib.

Sa bon pou tanzantan nou fè ti kont nou. Pastè toujou pè marye de (2) moun ki pa janm gen kont. Sa ki gen enpòtans, se pa ti joure a non, se jan n a kapab rekonsilye a. Sa se bagay pou nou aprann depi anvan nou marye. Toutan youn ka padonnen lòt, pa gen danje pou maryaj la.

Se moun ki pa konnen kijan pou yo rekonsilye ki pa t pou marye. Epitou, moun ki pa konnen ri, bay lodyans. Apre yon ti kont, li bon lè ou kapab pase tèt ou nan betiz.

Lè ou te kouri, pandan Franswa te kenbe ou a, se sa ki lantouraj raje ak pikan, ki te pwoteje jenn fi wa a, pandan li t ap dòmi a. Fi ki lage kò yo bay, pa janm konnen anyen ki bon. Se sa ki fè nan Kantik Salomon ki nan Bib la, an twa fwa, yo di konsa: «Piga ou reveye, pigas ou reveye lanmou, anvan lè l rive.» Mo sa yo te pou ekri ak dife devan pòt ki mennen nan maryaj. Si nou pa t rankontre chak jou, sa ta ede nou tann pi fasil. Lè nou ta rankontre, youn ta pi kontan wè lòt. Sa pa vle di se sa pou nou fè, men se nou menm ki pou deside.

Se natirèl pou yon fi anvi gen pitit. Men pi souvan se maladi ki konnen fè moun yo pa fè pitit. Se pou sa, yon fi ki vyèj gen anpil chans pou li fè pitit. Men se lè ou marye sèlman ou ka konnen si ou ap fè. Pa gen lòt jan pou ou konnen sa, se pou ou mete konfyans ou sou Bondye, pou jouk lè ou marye.

Pinga ou kwè yon fi ki ansent anvan l marye, gen menm kè kontan ak yon fi ki vin ansent pandan l marye. Si ou vin ansent, ou konnen ou kapab gen pitit, men ou poko gen kote pou ou resevwa l, pa gen papa pou pran l nan bra l. Gen yon pakèt diskisyon tout tan papa a poko peye dòt la, li pa ka di l gen pitit. Se pou ou oblije kite lekòl, pwofesè yo ap plede joure ou, zanmi ou yo ap pase ou nan betiz. Se pou ou ta twoke tout bèl bagay ou ka genyen, pou repwòch, avilisman. Pito ou kite sa, ou va pèdi twòp.

Genlè ou kwè si ou vin ansent, papa ou ap fè maryaj la?... Tanpri souple, pa fè sa. Pinga ou rive jouk tan pou ou fè pitit ou sèvi chemen pou ou. Se pou ou tann, Bondye gen yon lòt solisyon pou ou.

Di Bondye jan ou anvi gen yon pitit. Epitou, se pa paske yon moun pa gen pitit li oblije divòse pou sa. Si depi anvan ou marye, ou di se ou menm, ki pou sèl madanm, mari ou pa kapab vin marye ak lòt fi.

Yon maryaj ki fèt nan Levanjil pa pèdi, menm si Bondye pa bay moun yo pitit. Bib la pa pale anpil sou maryaj. Men nou pa pou bliye li di menm bagay la kat (4) fwa: «Se poutèt sa, gason an va kite papa l ak manman l pou l mete tèt li ansanm ak madanm li, pou toude fè yon sèl.» (Jenèz 2:24, Matye 19:5, Mak 10:7, Efezyen 5:31) Se pou ou remake vèsè kle sa a, pa janm pale sou koze pitit. Pou Bib la, pitit se yon benediksyon Bondye ajoute. Men se pa sèl rezon maryaj genyen. Renmen an, jan yon gason ak yon fi vin ini devan Bondye, sa deja, se yon pakèt afè.

Se pou ou pran prekosyon ou ak nèg yo rele mesye Anri a, sa se bagay ki serye. Lèt li a pa di anyen ki bon. Rakonte Franswa tout bagay pou l pa sispèk ou. Pinga ou asepte pyès envitasyon, nan pyès kondisyon.

Ingrid ekri Franswa —

Kòm pastè ale nan vwayaj, se mwen ki ekri ou jòdi a. Se tankou sè ou, mwen ta vle pale ak ou.

Bondye fè ou yon gwo kado, li fè Sesil renmen ou. Mwen ta renmen ede ou, pou kado sa a pa pèdi.

Lè de (2) moun renmen, se pa pou yo pran sa mete nan pòch yo tankou nenpòt ki bagay. Se chak jou pou yo bay renmen an swen, pou li ka grandi. Anvan m te marye, fiyanse m te voye di m yon fwa: «Lè de (2) moun renmen, yo pa pou kont yo ankò. Moun yo renmen an toujou la, youn pa janm viv pou tèt pa l. Li toujou vle se moun li renmen an ki nan premye plas. Lè sa a, li santi l rich epi kè l kontan. Li tankou yon moun ki ap lonje men pran. Yon gason ki renmen, se yon moun ki rekonèt li pa kapab viv sèl.»

Sesil anvi kwè toutbon ou pa kapab viv san li. Men, kijan pou ou fè l kwè sa? Se pou toutan ou repete l sa, san ou pa janm bouke. Se pou ou fè l konprann ou bezwen l. Li p ap janm bouke tandè sa. Se pou ou gen kouraj pou ou vin yon nonm ki konnen li pa kapab viv sèl.

Kè yon jennfi kase, lè li wè nèg li renmen an kwè li pa bezwen pèdi tan ap di l li renmen l.

Jan yon fi renmen yon gason, se pa menm jan l renmen pitit li ou frè l. Pou Sesil santi l ap viv, se pou l santi ou renmen l tou. Apòt Pòl te voye di moun yo nan Legliz Efèz la: «Nou menm mari yo, se pou nou renmen madanm nou menm jan Kris la te renmen Legliz la.» Nou renmen Kris, paske L te renmen nou anvan. Lè nou vin renmen L, se tankou yon repons nou vin bay lanmou Li te gen pou nou. Se yon bagay ki tou dwòl, Pòl pa janm di madanm yo pou yo renmen mari yo.

Se pa paske ou pran Sesil nan bra ou, pou ou karese l, li kwè ou renmen l. Karès sa yo pa vle di anyen, si moun lan pa santi gen yon bagay ki pi fò pase ti anvi sa a. Sesil

vle santi se kè ou ki ap chache kè pa l. Se li menm ou renmen, lè ou renmen kò l.

Yon jenn gason konnen kò l, se li menm. Men yon jennfi kwè kò l se yon rad ki sou li. Sesil santi li plis pase kò l, se pou sa li vle yo renmen l plis pase kò l.

Se pou sa tou, Sesil mete plis enpòtans nan jan ou renmen l lan, pase nan karès yo. Si ou janti ak li, si ou ede l moute bisiklèt, si ou louvri yon pòt epi ou kite l pase anvan ou, bagay konsa pi enpòtan pase yon ti bo. Gen yon madanm ki marye depi lontan ki di m konsa: «Mwen pa mande mari m plis pase pou l ta di m mès, lè m fè yon bon ti manje pou li.»

Yon fi santi l fache, si ou pi janti ak yon lòt moun pase ak li. Li panse ou konsidere l tankou yon byen ou pa kapab pèdi, se pou sa ou pa bezwen fè pyès efò.

Lòt jou, lè m te rankontre ou apre legliz la, ou te janti ak mwen, ou te prezante m Sesil. Men ou pa t ba l tan pou l te di yon mo. Mwen te fè l kado kèk liv pou ede l nan pwoblèm maryaj li. Lè li ap ale, ou kite l pote yo pou kont li.

Ou ri, ou di konsa ti bagay konsa pa gen enpòtans. Pou yon fi, se yon pakèt afè, pou Sesil se sa ki konte.

Pinga ou pè pale. Se pou ou ede l di ou kisa l bezwen. Pa rete ap koute l konsa, men koute l ak kè ou. Se pa ou menm ki pou kontan, se li menm, se pa li menm ki pou konprann ou, se ou menm ki pou konprann li.

Sesil ekri Ingrid —

Sa ki fè m pi kontan, se jan ou di ou menm tou, ou te doute, ou te tranble, ou te pè tankou m. Blan yo fè nou kwè nan mennaj yo pa gen pwoblèm, tout bagay mache byen. Men lè nou li jounal, nou wè ki kantite divòs ki gen an Ewòp ak an Amerik. Nou pa kapab konprann de (2) bagay sa yo mache ansanm.

Lèt ou a te fè m pran kouraj. Mwen santi m kapab di ou tout bagay. Lèt papa m lan prèske fini, li long anpil. Mwen voye di l tou sa m ta vle di l, si m te kapab. Men mwen pa kapab, mwen pa menm ka voye lèt la ale.

Mesye Anri pa kite m an repo pyès. Men dènye lèt li sòti voye ban m lan. Prèske chak de (2) jou, li voye yon pakèt charabya konsa ban m. Li genlè li kopye yo nan yon ti woman bon mache.

Mèsi pou sa ou di m fè a. Mwen te di Bèt di l pa vini. Mwen pito pa ekri l, paske m pa vle pou m nan ekri ak li.

Y.....19 novanm

Mesye Anri ekri Sesil —

Sa fè m mal anpil pou m wè jouk kounyeya ou pa jwenn yon ti tan pou ou rankontre m. Chak jou mwen renmen ou plis. Ou se yon kouwòn pou kè m. Ou bèl tankou yon reyon lalin.

Mwen te mande frè m lan pou l ale wè papa ou. Nan kèk jou ankò, m a pote 50.000 fran pou papa ou. Sa pa anyen pou mwen. Lè sa a, p ap gen anyen ki pou anpeche nou renmen.

Senmenn pwochen, gouvènman ap fè yon gwo fèt. Mwen ta renmen envite ou, nonk ou a va vini tou. Si ou

marye avè m, ou se yon fi ki sove. Ou va gen domestik pou sèvi ou, epi lajan tou. Ou ta viv tankou yon madanm blan. Se ak nèg lespri sèlman n ap mele.

Men sa ki ap pi bon, se lannwit, lè nou ap fè lanmou.

Y.....15 desanm

Sesil ekri Ingrid —

Depi de (2) senmenn mwen nan traka. Mwen t ap tann yon lèt ou, men m konnen ou sèl ak timoun yo. Epitou, ak fèt Nwèl la, ou pa gen anpil tan.

Mesye Anri vin tann mwen chak jou ak oto l, kou lekòl ap lage. Lè nou sòti sou bisiklèt, li swiv nou. Li mete moun veye nou, pou l konnen ki kote nou ale, kisa nou fè. Lòt jou, lè m sòti lekòl, mwen rankontre l kay nonk mwen an. Apre sa, nonk Bèt la, sa ki fè Franswa jwenn plas la, vin rive. Se lè sa a m wè tout bagay te ranje depi anvan. Nou tout, nou ale nan yon «kòtèl pati», se konsa yo rele reyinyon sa yo. Yo konnen fè yo nan anbasad etranje yo. Se nan fèt sa yo blan yo aprann nou sivilize. An Afrik, yon fi pa kapab di non lè papa l vle yon bagay.

Mwen pa t danse. Men mwen pa t kapab anpeche mesye Anri mennen m retounen nan oto l. Li di m li gen lide marye ak mwen. Li di m sa konsa, tankou si se yon onè l fè m. Li pa menm mande m kisa m panse.

Menm lè a tou, li te vle bo m, tankou si l t ap manje yon bannann. Li te santi alkòl, sa te fè kè m plen.

Li gen ven (20) lanne pase m, epi li gen yon premye madanm ak de (2) pitit deja. Li di madanm sa a pa konnen li, li pa konnen pale franse, epi li pa ka vin rete lavil. Kòm li fèk anplwaye nan gouvènman an, li bezwen yon fanm lavil ki prezante byen epi ki konnen kijan pou l resevwa moun. Se pou sa l chwazi m.

Li di m li ka peye dèt mwen an. Mwen kwè l touche ven

(20) fwa plis pase Franswa. Li vle ale wè papa m ak kèk boutèy wonm epi yon kès byè. Li deja achte yon radyo pou papa m, yon machin a koud pou manman m. Li mande m kisa frè m yo ta renmen.

Mwen pa reponn li. Men lè m resi chape kò m, kite oto a, mwen santi m kontan wè anyen pa rive m. Men mwen fè nwit la ap kriye.

Lajan?... Yon bon fanm ki koute lajan?... Malere yo menm, yo mèt lwe yon fi pou yon nwit, youn nan malerèz pyès moun pa vle peye dèt pou yo.

Non, mwen te twonpe m... lajan pa ban nou pyès valè. Lajan avili nou. Li fè nou tounen yon machandiz. Li fè nou vin tankou fanm yo ki nan kafe. Se pou nou vin dezyèm ou twazyèm fanm yon nonm rich. Afè dèt sa a, se pa yon bon bagay. Nou pa kapab di fanmi nou mèsè pou kado sa a. Se vann yo vle vann nou.

Si papa m pran lajan nan men mesye Anri, mwen fini. Se tankou si m te marye ak li. Mwen tankou yon plak devan pòt mesye Anri. Maryaj la vle di yon fanm pou mari a montre.

Mwen rakonte Franswa tout bagay, si pastè pa t nan vwayaj, li te ekri li deja. Bagay sa a tèlman kraze Franswa, li santi l tèlman piti devan koze a, m vin renmen l plis.

Men kijan pou nou sòti nan afè sa a?...

Franswa di si papa m pran lajan an ak kado yo, se yon sèl bagay ki rete nou, se sove pou nou sove.

Kisa ou panse, mwen bezwen ou ban m yon repons touswit?...

«Moun ki kwè pa kouri...» Wi, men se tankou si ou kouri, lè ou lese yo marye ou san ou pa vle, pou ou sispann goumen, pou ou kite moun lan ou renmen an?...

Franswa ak Sésil ekri Waltè T. ak Ingrid —

Se premye fwa n ap ekri ansanm. Se pou sa, nou adrese lèt la bay nou toulede.

Nou sove. Se sa ki fè repons lèt 15 desanm lan pa t rive jwenn nou. Nou kwè sa nou fè a p ap fè ou plezi, men nou kwè ou konprann nou. Nou pa t kapab fè lòt bagay.

Nou te vin konnen papa Sésil ti pran 50.000 fran mesye Anri a. Ou konnen kisa sa vle di. Depi sa te rive la, li te gen tout dwa sou Sésil. Se yon sèl bagay nou te gen pou nou fè, se sove pou nou te sove.

Nou te pran desizyon an ansanm, nou vle peye konsekans la ansanm, ke l bon, ke l move. Kòm yo ta pral bay vakans, sa te ranje tout bagay. Nou ranje afè nou san yo pa menm konprann sa.

Nan yon lèt ou te di konsa jou nòs la, se maryaj la ki pran nesans. Men ou te di ankò: «Yon akouchman ki fèt anvan lè l gen anpil danje.»

Men, èske pa gen akouchman ki fèt apre lè l? Èske yo pa gen plis danje ankò?... Lè sa a, dòktè a oblije fè yon «sezaryèn», li louvri vant fi a, li pran pitit la pou l pa mouri.

Sove nou an, se tankou yon «sezaryèn» li ye.

Nou pa konnen si n ap kapab kenbe, ki kote nou pral viv, ak kisa nou pral viv. Nou pa konnen pase yon sèl bagay, nou se mesye ak madanm. Nou kite papa ak manman, pou nou atache nou youn ak lòt, pou nou vin fè yon sèl chè, Jenèz, chapit 2, vèsè 24, akonpli pou nou. Nou pa bezwen ni lajan, ni ofisye leta sivil, ni pastè. Nou pa bezwen ni bonbon ak likè, ni papyè, ni kantik. Se Bondye sèl nou bezwen. Li p ap abandonnen nou, tout lòt moun fin abandonnen nou.

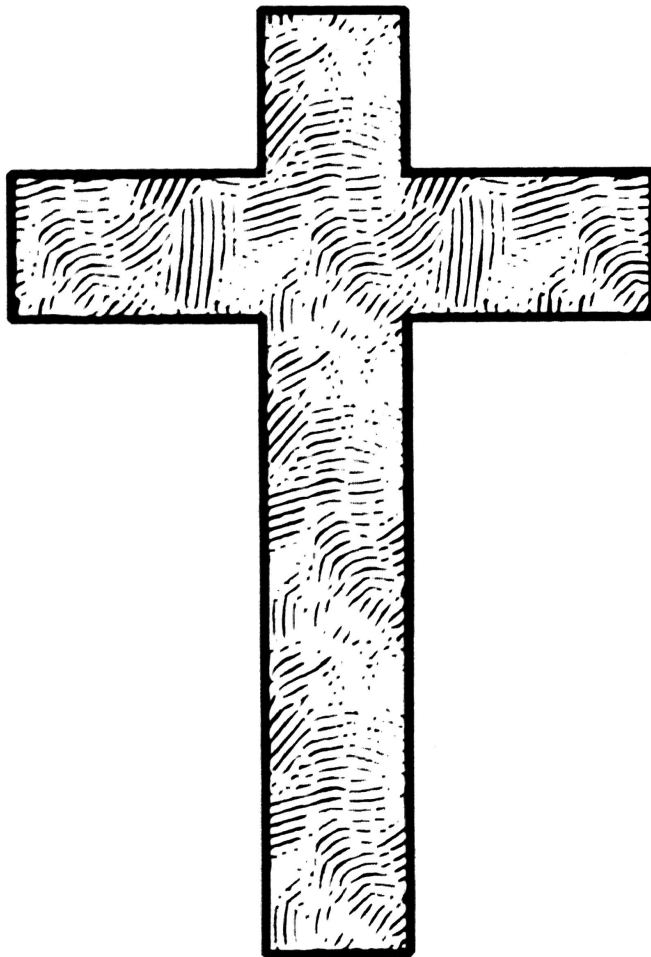
Koutim lan pa garanti maryaj, li mache sou li. Li penmèt yon moun vòlè madanm yon lòt ak yon chèk. Kès Leta soutni jennfi ki fè pitit, ak pitit ki san papa. Li pa fè anyen pou moun ki fiyanse, men ki pa gen lajan. Legliz di nou

tann, men li pa fè anyen lè nou ap tann. Li pa ede nou tou lè n ap sove a. Pa gen yon pastè ki ta oze pran nou lakay li.

Sesil malad, li kouche. Jou lannwit nou sove a, li sitèlman mache li pran yon refwadisman. Li voye bonjou anpil pou timoun ou yo.

Nou pa di pyès moun ki kote nou ye, pa menm ou menm. Se pou sa ou p ap ka reponn nou lèt sa a. Se yon sèl bagay ou kapab fè pou nou, se priye pou ou priye pou nou.

Nou konte anpil sou sa.

Dènnye lèt Waltè T. ekri moun yo ki li liv la —

Pandan lavi nou, Bondye konnen mennen nou de kote nou pa wè kijan pou nou fè pou nou sòti. Pou Franswa ak Sésil, kote sa a, se te dòt la. Pou yon lòt ki viv an Ewòp, kote sa a kapab pote anpil non: klas sosyal, pati politik, koze relijyon, pa gen kote pou rete. Nou pa konnen nan ki kote sa yo ou ka rive, men sa ki gen enpòtans, se jan ou chache sòti la.

Sa te fè m lapenn anpil, jou m sòti nan vwayaj epi m jwenn lèt sa a. Li fè m wè m pa t fè tou sa pou m te fè. Poukisa se nan epòk sa a, mwen te fè vwayaj la?... Poukisa m pa t ale jwenn papa Sésil pou m pale ak li fasafas?... Madanm mwen mande poukisa dènnye lèt Sésil la te rete tout tan sa a, san repons? Se tankou si nou te pale ak yo pandan nou nan yon avyon, men nou pa t ale pran men yo pou mache ak yo.

Anpil moun ki li liv la dwe ap mande, men poukisa se nan raje yo ale? Poukisa pyès moun pa vin pwoteje yo, pote yo sekou?... Se Franswa ki gen rezon, an Afrik, pa gen moun ki ap penmèt li pran pozisyon kont tout yon kòt fanmi, pou de (2) jenn moun sèlman. Se pou sa li pa t vle mete m nan tèt chaje tou. Epi, jan Afrik ye jòdi a, sove konsa, se bagay ki fèt chak jou. Anpil gason ak fi chwazi chemen sa a, malgre li pa pi bon pase sa. Paske sa pa janm bay yon bon solisyon.

Chemen yo te difisil anpil. Refwadisman Sésil la te chita sou pwatrin li. Lè li wè jan l malad, li mande pou yo mennen l nan vil kote li te ye anvan an. Franswa te vin chache m, mwen te pase yon senmenn nan tèt kabann li. Pandan kèk jou, nou te pè l mouri.

Lè papa Sésil wè se toutbon pitit fi l la manke mouri, li chanje lide. Li aseptè kite timoun yo marye. Jòdi a, yo toude marye devan lalwa, y ap mache ansanm, malgre wout la pa fasil. Yo rekonsilye ak pastè Amòs.

Dènnye lèt nou pral li a, se yon lèt ki pa t resi sèvi nan

koze a. Se lèt Sésil te ekri papa l la, nou te pale anpil sou lèt sa a deja.

Pandan maladi Sésil la, Franswa te jwenn bouyon lèt la. Se lide yo ki te ekri sou papyè, men pa t gen yon fraz ki te fini. Gen anpil bagay ki te korije, gen de (2) paj ki te bare nèt, yo te reyekri yo. Sa te penmèt nou wè ki travay ki te fèt, pou lèt sa a te ekri. Sa montre nou ki kalite batay yon jennfi ki vle viv pwòp te oblije mennen, pou l te ka fè papa l konprann li.

Mwen rasanble tout moso lèt sa yo, mwen ranje yo, mwen mete ti kras tou, epi m voye l bay papa Sésil.

Chè papa,

Mwen pa janm ekri ou yon lèt. Se pou sa, li yon jan difisil pou m fè l jòdi a. Men kòm sa ta pi rès ankò pou m ta pale ak ou, mwen pito voye lèt la vin pale nan plas mwen.

Mwen ta renmen tout jennfi an Afrik vin louvri yo ak mwen bay papa yo, bagay yo pa ta penmèt yo fè anvan. Mwen konnen si yo te jwenn mo, yo ta di menm bagay m ap seye di a.

Mwen vle fè ou konprann poukisa m renmen Franswa.

Pòtre l mwen pi renmen, se kote li lonje men l lan. Mwen santi m mèt konte sou men sa a. Gendelè nan lide m, mwen wè Franswa ap mache devan m. Yon moman li rete, li vire pran men m, pou l ede m pase move pa yo. Lè sa yo, mwen kapab pwoche kote l, epi l ban m konfyans.

Se li menm sèl ki ka ban m kouraj, paske m ka reponn li, lè l pale ak mwen. Li pa seye fòs li sou mwen, se sa ki fè, fòs li pa fè m pè. Men kou m santi m bezwen yon moun pou pwoteje m, pou soutni m, li fè m santi fòs li la. Lè m ak li, mwen renmen santi m fèb, paske l pa pase m nan betiz.

Men li menm tou, li bezwen m, li pa wont kite m wè sa. Malgre li se yon gason ki fò, li konnen santi l fèb tankou yon timoun piti. Gwo men l yo, vin tankou yon men ki ap

mande. Lè sa a, mwen pa wè yon bagay ki pi bon pase pou m plen men l.

Se sa m ta vle fè ou konprann, lè m di ou: «Mwen renmen Franswa.»

Lè m pale konsa, mwen konnen ou di m vle chare blan yo. Ou repwoche m, paske m meprize koutim Afrik yo. Paske m vle marye ak yon nonm m renmen, paske m refize yon gason ki vle peye pou l marye ak mwen.

Men dòt la, se pa yon koutim ki gen an Afrik sèlman. Yo peye l tou an Ewòp, an Izrayèl. Men tout kote Levanjil pran, koutim sa a disparèt. Mwen pa ekri ou tankou yon Afriken ki ap chare blan, men m ekri ou, tankou yon Afriken ki asepte Jezikri.

Kòm kretyen, mwen kwè se Bondye ki fè m. Se Li menm sèl ki gen dwa sou vi m. Pa gen papa sou tè a ki te bay Bondye anyen pou pitit yo. Se pou rezon sa a tou, pa gen papa sou tè a ki pou mande lajan pou pitit li.

Kòm kretyen, mwen kwè Jezikri te mouri pou mwen. Se Li menm sèl ki peye pri yo ka peye pou mwen an, Li bay san l pou mwen. Tout pri, se pri esklav.

Kòm kretyen, mwen kwè se Lespri Sen ki ap kondi m. Li pa kapab kondi m, si m pa gen libète pou m chwazi.

Kòm se mwen ki chwazi Franswa, m a toujou rete fidèl. Èske se toutbon ou kwè dòt kapab anpeche yon fanm kite mari l?...

Mwen gen yon zanmi yo te achte 400.000 fran. Lè pou l te marye, lè li wè sa, li di konsa: «Si kò m vo tout lajan sa a, se pou m pwofite l.» Depi lè sa a, li konmanse vann tèt li bay lòt gason. Men, si dòt la se yon bon bagay, jennès nan kafe se yon bon bagay tou.

Ou kwè Franswa ta viv pi byen ak mwen si l te peye pou mwen?... Si se pou rezon sa a, pou l ta respekte m, mwen pa ta renmen viv ak li. Nan kondisyon sa a, se tankou yon bagay li konsidere m. Men mwen, se yon moun mwen ye.

Se pa vre, lè ou di lajan fè yon fanm obeyi pi byen, sa fè

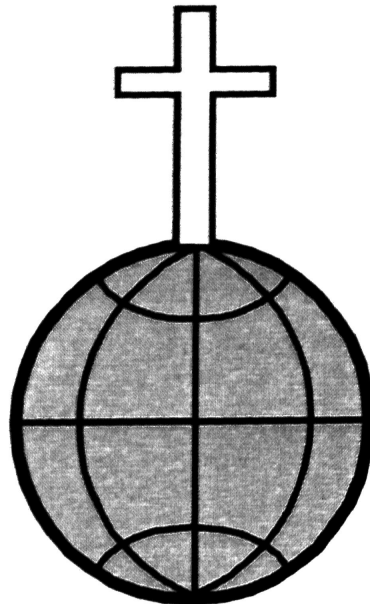
mari a pi fidèl. Lajan se yon chenn ki sèvi kote ki pa gen lanmou. Men yo ap kase yon chenn. Yo ka renmèt lajan an, oubyen bagay yo. Men lè yon moun renmen, lè li chwazi san yo pa fòse l, vin gen yon inyon ki pa kapab kase.

Papa chè, pinga ou kwè mwen engra, mwen renmen ou ak tout kè m. Mwen wè tout sakrifis ou fè pou mwen. Lè pou m te ale lekòl, mwen konnen jan lajan te difisil pou ou jwenn. Pinga ou kwè nou vle abandonnen ou.

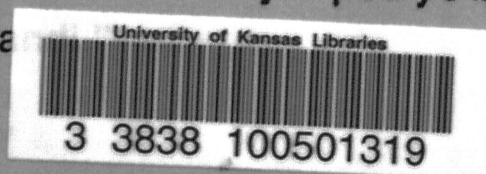
Nou mande ou yon sèl bagay: kite nou konmanse san dèt. Kite nou fonde fwaye nou. Se la sèlman nou kapab ede ou, n a montre ou nou renmen ou toutbon.

Franswa di m lè nou marye, touletwa frè m yo ka vin lakay pou yo ale lekòl. Ou pa kwè sa se yon prèv li renmen nou, ou pa kwè sa plis pase si l te peye yon gwo lajan li pa menm genyen?...

Papa cheri, ban nou yon chans, kite nou konmanse.

“Lè de (2) moun renmen... se chak jou pou yo bay renmen an swen, pou li ka gr

“Mwen te renmen ou plis ankò, paske pandan nwit sa a, ou pa t seye vin kote m.”

“Gen delè, mwen pè tèt mwen. Mwen pè bèt la ki ap dòmi andedan m lan.”

“Nou menm mari yo, se pou nou renmen madanm nou menm jan Kris la te renmen Legliz la.”

“Li te vin konprann sa Bondye fè pi gran pase sa moun fè.”

Enstiti Etid Ayisyen
Inivèsite Kannzas

EDITIONS

 La Presse Évangélique
27 BOULEVARD HARRY TRUMAN
BOITE POSTALE 458 - PORT-AU-PRINCE, HAÏTI

KU BOOKSTORES \$5.00
0-8400-5421-1
9 780840 054210
TROBISCH, WALTER
MWEN RENMEN YON JENN G
GCON 02/23/01